

ATMOTERM[®] S.A.

AKTUALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI dla Gminy Chełm Śląski

**Załącznik do uchwały nr XXXV/180/2010
Rady Gminy Chełm Śląski
z dnia 11 lutego 2010r.**

Kierownik Projektu:
mgr inż. Ksenia Jechna

Zespół Projektowy:
mgr Katarzyna Kędzierska
mgr inż. Monika Patoła

Inteligentne rozwiązania aby chronić środowisko

www.atmoterm.pl

OPOLE, 2009 r.

1.WSTĘP.....	3
1.1. CEL OPRACOWANIA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	3
1.2. METODYKA OPRACOWANIA.....	5
2.UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z DOKUMENTÓW STRATEGICZNYCH WYŻSZEGO SZCZEBŁA.....	6
3.INFORMACJE O GMINIE	9
4.ANALIZA STANU GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	17
4.1. ŹRÓDŁA.....	17
4.2. ILOŚCI ZEBRANE, ILOŚCI PODDANE ODZYSKOWI I UNIESZKODLIWIENIU.....	21
4.3. GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI.....	24
4.4. INSTALACJE GOSPODARKI ODPADAMI.....	28
4.5. „DZIKIE WYSYPISKA” ODPADÓW.....	32
4.6. DOTYCHCZASOWA REALIZACJA PLANU GOSPODARKI ODPADAMI W GMINIE CHEŁM ŚLĄSKI.....	32
4.7. ZIDENTYFIKOWANE PROBLEMY.....	32
4.8. PROGRAM ROZWOJU SELEKTYWNEGO ZBIERANIA ODPADÓW KOMUNALNYCH.....	33
4.9. GOSPODARKA ODPADAMI INNYMI NIŻ KOMUNALNE NA TERENIE GMINY.....	36
5.PROGNOZA ZMIAN W ZAKRESIE GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	40
5.1. PROGNOZA ILOŚCIOWO-JAKOŚCIOWA.....	40
5.2. ODPADY KOMUNALNE ULEGAJĄCE BIODEGRADACJI.....	43
5.3. PROGNOZA ZMIAN SYSTEMOWYCH W ZAKRESIE GOSPODAROWANIA ODPADAMI.....	44
6.CELE, KIERUNKI I PROPONOWANY SYSTEM GOSPODARKI ODPADAMI KOMUNALNYMI.....	45
6.1. CELE GŁÓWNE, KRÓTKOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE	45
6.2. PROPONOWANE SYSTEMY.....	48
6.3. PROPOZYCJA WYBORU.....	50
7.MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU.....	51
7.1 INSTRUMENTY ZARZĄDZANIA GOSPODARKĄ ODPADAMI.....	51
7.2 MONITOROWANIE REALIZACJI PLANU GOSPODARKI ODPADAMI.....	51
8.HARMONOGRAM RZECZOWO-FINANSOWY.....	53
9.ŹRÓDŁA FINANSOWANIA.....	55
10.ANALIZA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO.....	64
11.STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	66

1. Wstęp

1.1. Cel opracowania planu gospodarki odpadami

Plany Gospodarki Odpadami (dalej: PGO) sporządza się na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym oraz gminnym. Przyjęte dokumenty aktualizuje się nie rzadziej niż co 4 lata, co stanowi spełnienie obowiązku wynikającego z przepisów ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach (tekst jednolity: Dz. U. z 2007 r. Nr 39, poz. 251, z późn. zm.).

Plan gospodarki odpadami dla Gminy Chełm Śląski został przyjęty uchwałą nr XVII/93/2004 Rady Gminy z dnia 31 marca 2004 r. Niniejsze opracowanie jest aktualizacją tego dokumentu. Celem aktualizacji jest dostosowanie zapisów pierwotnego dokumentu do obecnych uwarunkowań oraz do faktycznego stanu zarządzania środowiskiem i jego ochroną. Dokumentu tego nie należy traktować wyłącznie jako realizacji prawnego obowiązku, bowiem jego wykonanie jest autentyczną koniecznością określenia obecnego stanu poruszanej w dokumencie problematyki oraz określenia adekwatnych do rzeczywistości działań naprawczych bądź doskonalących.

Plan, jak dotąd, opierał się na założeniach, które były określone w nieco innych uwarunkowaniach niż dzisiejsze. Przedstawiał on również inne narzędzia służące do osiągnięcia celów wynikających z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami – a te również wtedy były nieco inne niż dziś.

Należy zauważyć, iż w porównaniu od czasu sporządzania poprzedniego PGO zmieniły się uwarunkowania prawne zarówno co do zawartości planów gospodarki odpadami, jak i celów koniecznych do osiągnięcia. Szczególnie należy wypunktować następujące zmiany:

- 1) wprowadzono przepisy, których intencją było ułatwienie samorządom gminnym wypełnienia ich zadań własnych w zakresie gospodarki odpadami – zmiana miała istotny wpływ na system gospodarowania odpadami komunalnymi;
- 2) zmieniły się docelowe poziomy odzysku i recyklingu odpadów opakowaniowych,
- 3) określono prawne wymogi dotyczące odpowiednich poziomów odzysku i recyklingu wraków samochodowych oraz zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
- 4) uchwalono przepisy określające kryteria jakościowe dla składowanych odpadów,
- 5) zmieniły się przepisy dotyczące lokalizacji inwestycji,
- 6) zapowiedziano wprowadzenie przepisów dotyczących wprowadzenia w przyszłości zakazu składowania odpadów o określonej wartości kalorycznej,
- 7) wdrożono przepisy dot. ograniczenia emisji CO₂ oraz stopnia wykorzystywania energii ze źródeł odnawialnych.

Gmina posiada uchwalone Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego, określające strategię rozwoju gminy w zakresie polityki przestrzennej. Wytyczne kierunki rozwoju gminy znalazły swe odzwierciedlenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, którymi objęty jest częściowo obszar gminy. Gmina Chełm Śląski posiada opracowania pt. „Strategia Rozwoju Gminy Chełm Śląski na lata 2004-2020” określające diagnozę stanu istniejącego oraz propozycje działań służących poprawie tego stanu, koncepcję rozwoju integracji społecznej w gminie i plan jej rozwoju w kontekście problemów społecznych.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. - Prawo ochrony środowiska, polityka ekologiczna państwa ma na celu stworzenie warunków niezbędnych do realizacji ochrony środowiska. Organ wykonawczy województwa, powiatu i gminy, w celu realizacji polityki ekologicznej państwa, sporządza natomiast odpowiednio wojewódzkie, powiatowe i gminne programy ochrony środowiska.

Zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. o odpadach, dla osiągnięcia celów założonych w polityce ekologicznej państwa opracowywane są również plany gospodarki odpadami – plan krajowy oraz odpowiednio plany wojewódzkie, powiatowe i gminne. Dla każdego z tych planów zostały ustanowione wymagania dotyczące ich zawartości. W przypadku gminnych PGO przepisy wskazują, iż tego typu plany powinny dotyczyć wyłącznie odpadów komunalnych.

Gminny plan gospodarki odpadami jest realizacją ustawowego obowiązku organu wykonawczego Gminy Chełm Śląski, a w powiązaniu ze Strategią Rozwoju Gminy daje trwałą podstawę gminnej strategii zrównoważonego rozwoju.

Ocena realizacji obowiązującego Planu Gospodarki Odpadami

W obowiązującym PGO (przyjętym Uchwałą Rady Gminy nr XVII/93/2004 Rady Gminy Chełm Śląski z dnia 31 marca 2004 roku) jako cele strategii gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski wskazano:

1. pełne wdrożenie uczestnictwa w powiatowym systemie gospodarki odpadami,
2. objęcie wszystkich mieszkańców zorganizowaną zbiórką odpadów oraz podniesienie skuteczności selektywnej zbiórki,
3. zmniejszenie ilości odpadów biodegradowalnych kierowanych na składowiska,
4. kontynuacja i doskonalenie zbiórki odpadów wielkogabarytowych,
5. intensyfikację szkoleń i podnoszenie świadomości społecznej,
6. zebranie niezbędnych danych do powiatowego programu usuwania wyrobów zawierających azbest (w tym inwentaryzacja obiektów infrastruktury zawierających wyroby azbestowe) oraz działania w zakresie systemu odbioru i składowania takich wyrobów

Zgodnie z ustawowym terminem tj. do dnia 31 marca 2007 r. przedłożono radzie gminy i zarządowi powiatu sprawozdanie z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami. Ze Sprawozdania z realizacji PGO dla gminy Chełm Śląski (za okres: od uchwalenia PGO do dnia 31.12.2006 r.) wynikają następujące wnioski:

1. Z dużym sukcesem objęto całą gminę systemem selektywnej zbiórki odpadów (mieszkańcy wykazali większą aktywność w tym zakresie wskutek przeprowadzonych akcji edukacyjnych takich jak pogadanki w gminnych szkołach podstawowych, wycieczki na składowisko odpadów wraz z prelekcją).
2. Nie stwierdzono poprawy w zakresie redukcji ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych na składowisko.

3. Należy zorganizować system zbiórki odpadów niebezpiecznych wyłoniących ze strumienia odpadów komunalnych – utworzyć punkt gromadzenia tych odpadów tzw. Gminny Punkt Zbioru Odpadów Niebezpiecznych (GPZON).

Zgodnie z obowiązującym prawem sprawozdania z realizacji PGO składa się co 2 lata ww. organom.

1.2. Metodyka opracowania

Metodyka prowadzonych prac nad niniejszym dokumentem polegała w pierwszej kolejności na analizie zapisów dotychczasowego PGO, dokumentów sprawozdawczych z jego realizacji oraz analizie danych o gospodarce odpadami. Jest to istotne ze względu na fakt, iż niniejszy dokument jest przede wszystkim aktualizacją poprzedniego, a co za tym idzie – jego podstawowym zadaniem jest odniesienie zapisów dokumentu pierwotnego (oraz dostosowanie ich) do bieżącej sytuacji i uwarunkowań.

Kolejnym krokiem był szereg przeprowadzonych rozmów, obserwacji i analiz materiałów związanych z ochroną środowiska w gminie Chełm Śląski. Jednocześnie prowadzono rozmowy z organami gminy oraz z podmiotami kluczowymi dla różnych aspektów ochrony środowiska w gminie. Takie przygotowanie pozwoliło na opracowanie wstępnego projektu dokumentu, który został skierowany do procedury opiniowania prowadzonego przez Zarząd Województwa Śląskiego oraz przez Radę Gospodarki Wodnej Regionu Wodnego Górnej Odry przy Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Gliwicach.

Zakres opracowania spełnia wymagania rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 9 kwietnia 2003 r. w sprawie sporządzania planów gospodarki odpadami (Dz. U. Nr 66, poz. 620, z późn. zm.).

Niniejszy Plan Gospodarki Odpadami uwzględnia cele i kierunki działań opisane:

1) na szczeblu państwowym:

- w Polityce Ekologicznej Państwa 2008 na lata 2009-2012 z perspektywą do 2016,
- w Krajowym Planie Gospodarki Odpadami 2010,
- w Krajowym Programie Oczyszczania Ścieków Komunalnych,
- w Strategii Rozwoju Energetyki Odnawialnej,
- w Narodowej Strategii Edukacji Ekologicznej,
- w Krajowym Programie Zwiększania Lesistości.

2) na poziomie wojewódzkim:

- w Projekcie Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego (luty 2009),
- w Regionalnym Programie Operacyjnym Województwa Śląskiego na lata 2007-2013
- w Planie zagospodarowania przestrzennego Województwa Śląskiego (przyjętego uchwałą Nr II/21/2/2004 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 21 czerwca 2004 r.).

3) na poziomie powiatowym:

- w Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska wraz z Planem Gospodarki Odpadami dla Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego,
- w Planie Rozwoju Lokalnego 2004 – 2006.

4) oraz na szczeblu lokalnym:

- w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Chełm Śląski,
- w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- w uchwale w sprawie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku w Gminie”

Niniejsza aktualizacja planu gospodarki odpadami odzwierciedla stan prawny w zakresie ochrony środowiska i gospodarki odpadami na dzień 01.03.2009 r.

2. Uwarunkowania wynikające z dokumentów strategicznych wyższego szczebla

Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 (wersja przyjęta przez Radę Ministrów w dniu 16.12.2008)

„Polityka Ekologiczna Państwa na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016” bierze pod uwagę zobowiązania wynikające z przystąpienia Polski do Unii Europejskiej. Przy jej opracowywaniu uwzględniono nie tylko strategiczne i programowe dokumenty rządu Rzeczypospolitej Polskiej, ale także Wspólnoty Europejskiej. Polska polityka ekologiczna opiera się na konstytucyjnej zasadzie zrównoważonego rozwoju. Pod kątem gospodarki odpadami, PEP ustanowiła następujące cele średniookresowe do 2016 r.:

- utrzymanie tendencji oddzielenia ilości wytwarzanych odpadów od wzrostu gospodarczego kraju (mniej odpadów na jednostkę produktów, mniej opakowań, dłuższe okresy życia produktów itp.),
- znaczne zwiększenie odzysku energii z odpadów komunalnych w sposób bezpieczny dla środowiska,
- zamknięcie wszystkich składowisk, które nie spełniają standardów UE i ich rekultywacja,
- sporządzenie spisu zamkniętych oraz opuszczonych składowisk odpadów wydobywczych, wraz z identyfikacją obiektów wpływających znacząco na środowisko,
- eliminacja kierowania na składowiska zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz zużytych baterii i akumulatorów,
- pełne zorganizowanie krajowego systemu zbierania wraków samochodów i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- takie zorganizowanie systemu preselekcji sortowania i odzysku odpadów komunalnych, aby na składowiska nie trafiało ich więcej niż 50% w stosunku do odpadów wytworzonych w gospodarstwach domowych.

PEP wskazuje, że aby osiągnąć cele średniookresowe konieczne jest w latach 2009-2012:

- zorganizowanie banku danych o odpadach (do końca 2009 r.),
- reforma obecnego systemu zbierania i odzysku odpadów komunalnych w gminach, dająca władzom samorządowym znacznie większe uprawnienia w zarządzaniu i kontrolowaniu systemu (do końca 2009 r.),
- zwiększenie stawek opłat za składowanie odpadów zmieszanych biodegradowalnych oraz odpadów, które można poddać procesom odzysku,

- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne inwestycji dotyczących odzysku i recyklingu odpadów, a także wspieranie wdrożeń nowych technologii w tym zakresie,
- dostosowanie składowisk odpadów do standardów UE (do końca 2009 r.),
- wprowadzenie rozwiązań poprawiających skuteczność systemu recyklingu wyeksploatowanych pojazdów,
- finansowe wspieranie przez fundusze ekologiczne modernizacji technologii prowadzących do zmniejszania ilości odpadów na jednostkę produkcji (technologie małoodpadowe),
- realizacja projektów dotyczących redukcji ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenia udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwieniu wspieranych dotacjami Programu Operacyjnego „Infrastruktura i Środowisko”,
- intensyfikacja edukacji ekologicznej promującej minimalizację powstawania odpadów (np. opakowań, toreb foliowych) i ich preselekcję w gospodarstwach domowych,
- wzmocnienie przez Inspekcję Ochrony Środowiska kontroli podmiotów odbierających odpady od wytwórców oraz podmiotów posiadających instalacje do odzyskiwania i unieszkodliwiania odpadów,
- dokończenie akcji likwidacji mogilników, zawierających przeterminowane środki ochrony roślin i inne odpady niebezpieczne oraz akcji eliminacji PCB z transformatorów i kondensatorów (do końca 2010 r.).

Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami

Aktualizacja Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami przyjęta została uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr III/37/3/2009 z dnia 29 kwietnia 2009 r.

Celem dokumentu jest określenie systemu dobrej gospodarki odpadami na Śląsku uwzględniającej wymagania środowiskowe, ekonomiczne i społeczne. Zaktualizowany Plan przedstawia propozycję nowoczesnego i skutecznego systemu gospodarowania odpadami, zgodnego z Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010, Polityką Ekologiczną Państwa, przepisami oraz dobrymi praktykami w dziedzinie zarządzania systemami gospodarki odpadami. W dokumencie dokonano analizy stanu aktualnego w odniesieniu do skali regionu. Zidentyfikowano występujące problemy i wskazano słabe strony istniejącego stanu. W odniesieniu do tego, sformułowano cele i kierunki działań oraz zadania z zakresu gospodarki odpadami mające na celu wyeliminowanie zidentyfikowanych nieprawidłowości.

W oparciu o dokonane założenia i przyjęte cele, a także po uwzględnieniu szeregu uwag przekazanych przez ekspertów i praktyków (pracownicy administracji, zarządzający instalacjami, podmioty prowadzące działalność w zakresie gospodarki odpadami), zaproponowano system gospodarki odpadami. Polega on na podziale województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi, w ramach których będą realizowane przedsięwzięcia związane z zagospodarowaniem wytwarzanych odpadów.

Wojewódzki Program Ochrony Środowiska

Dotychczas obowiązujący "Program Ochrony Środowiska Województwa Śląskiego do 2004 r. oraz cele długoterminowe do roku 2015" jest dziś aktualny przede wszystkim w części formułującej ogólne wytyczne do tworzenia regionalnej polityki ochrony środowiska. W oparciu

o diagnozę stanu środowiska, uwarunkowania zewnętrzne i wewnętrzne polityki ochrony środowiska oraz wymagania w zakresie jakości środowiska i racjonalnego użytkowania zasobów naturalnych (określone stosownymi ustawami i aktami wykonawczymi, implementacją dyrektyw UE) – w aktualizacji Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska przedstawione zostaną aktualne priorytety jego realizacji wraz z głównymi kierunkami działań zmierzających do systematycznej poprawy jakości środowiska i racjonalnego użytkowania z jego zasobów. Według stanu na lipiec 2008 r., nie są jeszcze zakończone prace nad aktualizacją Programu i nie został on poddany konsultacjom społecznym.

Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest

W dniu 14 maja 2002 roku Rada Ministrów przyjęła „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”. Był on wynikiem rezolucji Sejmu RP z dnia 19 czerwca 1997 r. w sprawie programu wycofywania azbestu z gospodarki (M. P. Nr 38, poz. 373), w której Rada Ministrów została zobowiązana do opracowania programu zmierzającego do wycofywania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski. Powstał on także w wyniku realizacji ustawy z dnia 19 czerwca 1997 r. o zakazie stosowania wyrobów zawierających azbest (Dz. U. z 2004 r., Nr 3, poz. 20, z późn. zm.) oraz przepisów wykonawczych do niej.

Realizacja Programu została przewidziana na lata 2003-2032, głównie z uwagi na wieloletnią trwałość płyt azbestowo-cementowych i innych wyrobów stosowanych w budownictwie, dużą ilość tych wyrobów oraz wysokie koszty usuwania.

Cele „Programu ...” sformułowane zostały następująco:

- sukcesywne eliminowanie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest i oczyszczenie z nich terytorium Polski,
- eliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych kontaktem z azbestem,
- sukcesywna likwidacja negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko i doprowadzenie do spełnienia wymogów ochrony środowiska.

W „Programie...” przyjęto założenie, że w ciągu trzydziestoletniego okresu jego realizacji, tj. od 2003 r. do 2032 r. nastąpi:

- wdrożenie stosowanych w Unii Europejskiej przepisów prawnych oraz norm postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- oczyszczenie terytorium Polski z azbestu oraz usunięcie stosowanych od wielu lat wyrobów zawierających azbest,
- unieszkodliwianie odpadów azbestowych znajdujących się na drogach i placach,
- złożenie odpadów azbestowych na 84 składowiskach o powierzchni od 1 do 5 ha, zlokalizowanych na terenie całego kraju,
- wyeliminowanie negatywnych skutków zdrowotnych u mieszkańców Polski spowodowanych azbestem,
- likwidacja oddziaływania azbestu na środowisko.

W tym celu zaplanowano realizację takich zadań, jak:

- prowadzenie działalności informacyjno-popularyzacyjnej na temat azbestu,
- prowadzenie działalności szkoleniowej dla pracowników administracji państwowej,

- utworzenie Ośrodka Referencyjnego Badań i Oceny Ryzyka Zawodowego Związanych z Azbestem,
- utworzenie bazy danych o lokalizacji, ilości i stanie istniejących wyrobów zawierających azbest, oraz utworzenie bazy danych niezbędnych do skutecznego monitorowania realizacji zadań przewidzianych „Programem...”,
- opracowanie wojewódzkich, powiatowych i gminnych planów ochrony przed szkodliwością azbestu oraz programów usuwania wyrobów zawierających azbest,
- wspieranie inicjatyw samorządu terytorialnego dotyczących oczyszczania miejsc publicznych z azbestu,
- budowę składowisk odpadów zawierających azbest,
- monitorowanie realizacji „Programu...”,
- usunięcie wyrobów zawierających azbest.

Jako docelowy przyjęto 30-letni okres realizacji tego programu (rok 2032 jako termin osiągnięcia celów).

Według doniesień Ministerstwa Gospodarki, prowadzone są obecnie prace nad uchwaleniem „Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032”. Znaczącą zmianą w stosunku do dotychczasowego „Programu...” stanowić będzie zmiana sposobu postępowania z azbestem: nie będzie konieczności usuwania rur azbestowo cementowych (natomiast trzeba je będzie zaznaczyć w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego), natomiast usunięty azbest będzie można unieszkodliwiać w sposób inny niż składowanie (obecnie jest to jedyna dopuszczalna metoda zagospodarowania odpadów azbestowych).

3. Informacje o gminie

Położenie administracyjne Gminy

Gmina Chełm Śląski leży na wschodnim skraju Górnośląskiego Okręgu Przemysłowego, przy granicy województw śląskiego i małopolskiego. W granicach województwa śląskiego, do którego gmina należy, sąsiaduje od północy z gminą Imielin, od wschodu z gminą Łędziny i od południa z gminą Bieruń. Poprzez granicę wschodnią, będącą jednocześnie granicą województw, sąsiaduje z gminą Chełmek. Granicę województw śląskiego i małopolskiego stanowi rzeka Przemsza. Na obszarze gminy, o powierzchni 23,22km², mieszka ok. 5 724 osób.

Położenie geograficzne Gminy

Chełm Śląski jest gminą wiejską położoną w powiecie bieruńsko-łędzkim na obrzeżu uprzemysłowionej części Górnego Śląska w obrębie Wyżyny Śląskiej i Kotliny Oświęcimskiej, na obniżeniu Cisowca, Garbu Chełmu oraz Równinie Pszczyńskiej.

Zagospodarowanie terenu

Według danych Wydziału Geodezji i Gospodarki Nieruchomościami Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego (Powiatowy Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej) struktura użytkowania gruntów w gminie Chełm Śląski przedstawia się następująco (wg stanu na dzień 31 grudnia 1999 r.):

- użytki rolne: 1 674 ha (71,3% ogólnej powierzchni gminy),
- lasy i grunty leśne : 64 ha (2,7% powierzchni gminy),
- grunty zadrzewione i zakrzewione: 22 ha (0,9% powierzchni gminy)
- pozostałe grunty: 589 ha (25,1% powierzchni gminy).

Budowa geologiczna i hydrogeologiczna

W podłożu terenu gminy Chełm Śląski dominują trzeciorzędowe iły, mułki, piaski, i piaskowce warstw słowiańskich, wielickich i grabowieckich (Nb). Miejscami spod pokrywy trzeciorzędowej odsłaniają się starsze skały, zwykle w postaci serii, jak na przykład: środkowo triasowe wapienie, margle i dolomity warstw błotnickich i gogolińskich (Tm^h), dolnotriasowe dolomity i margle (Tp³) i piaskowce mułowce i iłowce warstw świerkłanieckich (Ts) oraz górnokarbońskie piaskowce, zlepieńce, iłowce, mułowce i węgiel kamienny oraz piaskowce i piaski arkozowe (Cw²⁻⁴).

Rozkład przestrzenny warstw powierzchniowych jest bardziej złożony i wynika z późniejszych procesów glacialnych i fluwialnych. Doliny współczesnych rzek i potoków zajęte są holoceniowymi mułami, piaskami i żwirami rzecznyymi (H). Na ich obrzeżach znajdują się podobnie utwory pochodzenia neoplejstoceniowego (B) lub utwory wodnolodowcowe, jak piaski i żwiry (S¹) oraz gliny zwałowe (gzP). Stosunkowo rzadko, w większej odległości od dolin można spotkać również holoceniowe namuły (nH).

W rejonie Smutnej Góry na powierzchni ukazują się skały starsze od czwartorzędowych. Są to wychodnie serii skał triasowych: środkowotriasowe wapienie, margle i dolomity (Tm^h) oraz dolnotriasowe dolomity i margle (Tp³) i piaskowce, mułowce i iłowce (Ts). Szczyt wzniesienia posiada nadal wielką czapę osadów trzeciorzędowych (Nb).

Teren gminy rozdzielony jest między dwa zakłady górnicze „Ziemowit” na północy i „Piast” na południu. Oba eksploatują złoża węgla kamiennego.

Pełny profil osadów karbońskich przekracza 1000m. Warstwy orzeskie wykształcone są w formie łupków z wkładkami drobnoziarnistych piaskowców. Wśród łupków występują 23 pokłady węgla, lecz tylko kilka zaliczono do bilansowych.

Kopalnie eksploatują pokłady grupy 200 – warstwy łaziskie. Złoża charakteryzują się znaczną aktywnością sejsmiczną. Prognozowane wstrząsy nie powinny przekraczać przyspieszeń o wartości 180mm/s² natomiast maksymalne odkształcenia terenu osiągną wielkość III kategorii.

Dawnym wyrobiskiem piasku podsadzkowego jest obecny zbiornik wodny Dzieńkowice. Nieeksploatowane części tego złoża znajdują się na terenie sąsiadującym ze zbiornikiem, w widłach ulic Chełmskiej i Gamrot. Na zachód od miejscowości Kopciowice znajduje się bogate złożo surowców ilastych, dotychczas nieeksploatowane. Na terenie gminy brak innych udokumentowanych złóż.

Czwartorzędowe piętro wodonośne stanowią osady piaszczyste lub piaszczysto-żwirowe, zalegające na nieprzepuszczalnych iłach trzeciorzędowych.

Trzeciorzędowe piętro wodonośne budują głównie wapienie dolomitowe i dolomity retu. Zasilanie jest w obrębie wychodni triasu w rejonie Smutnej Góry. Odwodnienie następuje systemem spękań ku piętru karbońskiemu.

Karbońskie piętro wodonośne tworzą piaskowcowe poziomy wodonośne w obrębie warstw łaziskich. Poziomy te są na większości obszaru izolowane od powierzchni miększą pokrywą iłów trzeciorzędowych. Posiadają łączność hydrauliczną z piętnem triasowym, o ile to ostatnie występuje w nadkładzie karbonu. Zasilanie poziomów karbońskich ma miejsce w rejonie pagórów zrębowych, na obszarze wychodni osadów przedkenozoicznych lub tam, gdzie osady takie przykrywa jedynie cienka pokrywa utworów czwartorzędowych.

Gmina Chełm Śląski leży w całości w zasięgu karbońskiego zbiornika nr 457 (C/2 Tychy-Siersza). Zbiornik typu szczelinowo-porowego do 2002 r. miał status głównego Zbiornika Wód Podziemnych. Status ten został zniesiony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2002 roku (Dz. U. Nr 232, poz. 1953). Zbiornik zawiera wody klasy II lub III, charakteryzujące się podwyższoną zawartością azotanów, substancji rozpuszczalnych oraz przewodnością. W pobliżu północnej granicy gminy znajduje się triasowy GZWP nr 452 (T/5 Olkusz- Zawiercie). Zbiornik ten ma w granicach swojego występowania również obszar zasilania.

Wody czwartorzędowe w granicach gminy nie tworzą zbiorników użytkowych. Są one silnie lub bardzo zagrożone zanieczyszczeniami migrującymi z powierzchni.

W granicach gminy nie ma punktów monitoringu wód podziemnych.

Wody GZWP Tychy-Siersza nie są ujmowane na terenie Chełmu Śląskiego. Wody czwartorzędowego poziomu są ujmowane licznymi studniami gospodarskimi, choć na bieżące potrzeby bytowe wykorzystywana jest woda z wodociągu komunalnego.

Wody pozostałych pięter nie mają znaczenia gospodarczego. [Źródło: *Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Chełm Śląski*].

Sieć hydrograficzna

System hydrograficzny gminy Chełm Śląski jest dobrze rozwinięty, a obszar zajmowany przez wody powierzchniowe wynosi około 10 % terenu gminy. Większą z tego część zajmują zbiorniki wodne. Największym jest Zbiornik Dzieckowice założony w dawnym wyrobisku popiaskowym. Swoje udział w tej powierzchni mają również Stawy Pacwowe, Staw Kudrowiec, Staw Goldman. Część z tych stawów powstała w nieckach zagłębień bezodpływowych i jest wynikiem działalności górniczej. Zbiornik Dzieckowice pełni funkcję retencyjną i stanowi rezerwuuar wody pitnej. Jego funkcja ekologiczna, zwłaszcza w granicach gminy Chełm Śląski jest znikoma. Pozostałe zbiorniki pełnią funkcje hodowlane, przyrodnicze, rekreacyjne i sportowe.

Gmina odwadniana jest przez szereg cieków i cały system powiązanych z nimi rowów. Największym ciekim jest rzeka Przemsza przebiegająca we wschodniej granicy gminy. Pomimo wielkości rzeki jej bezpośrednia zlewnia jest ograniczona do terenów położonych na wschód od ul. Chełmskiej. Znajdujący się tu system rowów zasilany jest również Potokami Imielanka i Rothera. Do Przemszy otwiera się również przelew awaryjny Zbiornika Dzieckowice.

Pozostałe cieki kierują się bezpośrednio w stronę Wisły, która przepływa z zachodu na wschód poza południowymi granicami gminy. Osiami tego systemu są Potoki Makołowiec i Goławiecki.

Większość dużych, posiadających własne nazwy, cieków płynie w antropogenicznie ukształtowanych korytach. Są one w szczególności umocnione w dnie i obwałowane w partiach szczytowych. Celem tych zabiegów jest zwiększenie bezpieczeństwa powodziowego i regulacja przepływu, zaburzonego działalnością górniczą. Cieki płynące w granicach gminy posiadają kontakt hydrauliczny z wodami

gruntowymi. Reżimy przepływu w największych z nich (Przemsza, Potok Goławiecki) są antropogenicznie zaburzone.

W lokalnych rzekach i potokach przeważa nieznacznie odpływ półroczny zimowego. Zaznacza się jedno maksimum przepływu przypadające na marzec, w którym Przemsza osiąga około 127% średniego przepływu rocznego. Drugorzędny szczyt przepływu przypada na lipiec i sięga około 112% wartości średniej. Minimum przypada na miesiące jesienne (Wrzesień, październik) i wynosi ok. 91% wartości średniej. Zaburzenia antropogeniczne przepływów objawiają się bardzo wyrównanym poziomem przepływu w okresie roku oraz wyraźnie podniesionymi przepływami minimalnymi.

Spółeczność lokalna

Gminę zamieszkuje 5724 osoby (stan na dzień 31.03.2009). Liczba osób zamieszkujących stanowi 10,24% liczby ludności powiatu bieruńsko-lędzińskiego.

Tabela 2.1 Liczba ludności w latach 2005-2015

Rok	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2015
<i>Liczba ludności</i>	5620	5644	5688	5702	5732	5741	5763	5808

Źródło: Ewidencja ludności 2005-2008 – Urząd Gminy Chełm Śląski; Prognozy ludności – GUS

Charakterystyka pozarolniczego sektora gospodarczego

Według danych statystycznych GUS na terenie gminy Chełm Śląski zarejestrowano (wg sektorów własnościowych) ogółem **442** podmiotów gospodarki narodowej, w tym:

- w sektorze publicznym ogółem **19** podmioty gospodarki narodowej (z czego 14 zalicza się do jednostek państwowego i samorządowego prawa budżetowego),
- w sektorze prywatnym ogółem **423** podmioty gospodarki narodowej (należy do nich 398 osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą, 12 spółek handlowych, 4 spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego, 2 spółdzielnie, 1 fundacja oraz 6 stowarzyszeń i organizacji społecznych).

W obrębie Gminy Chełm Śląski funkcjonuje niewiele zakładów przemysłowych, które mogą oddziaływać na środowisko, są to:

- Fabryka Wentylatorów FAWENT S.A., ul. Techników 22, 41-403 Chełm Śląski
- Maxer, ul. Podłuże 1, 41-403 Chełm Śląski
- ZAJAN, ul. Skalna 20, 41-403 Chełm Śląski

Tabela 2.2 Podmioty gospodarcze prowadzące działalność na terenie gminy Chełm Śląski

Podmioty gospodarki narodowej ogółem	Sektor publiczny		Sektor prywatny	
442	14	Jednostki państwowe i samorządowe prawa budżetowego	398*	Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą
	5	Inne	12	Spółki handlowe
			4	Spółki handlowe z udziałem kapitału zagranicznego
			2	Spółdzielnie
			1	Fundacje
			6	Stowarzyszenia i organizacje społeczne

źródło: GUS (stan aktualny na dzień 31.12. 2007)

* dane z Urzędu Gminy Chełm Śląski stan na dzień 31.12. 2008

Infrastruktura techniczna

Gazociągi

Do obszaru Gminy Chełm Śląski doprowadzona jest sieć gazowa. Gmina zasilana jest gazem wysokiego ciśnienia GZ –50 z gazociągów relacji:

- Oświęcim – Szopienice (DN 500, ciśnienie robocze 4,0 MPa)
- Oświęcim – Szopienice (DN 200, ciśnienie robocze 2,5 MPa)
- Chełm Śląski – Tychy (DN 200, ciśnienie robocze 2,5 MPa)

Bezpośrednio na terenie gminy znajdują się 3 stacje redukcyjno-pomiarowe I stopnia:

- Chełm Śląski, ul. Techników
- Kopciowice
- Chełm Śląski, ul. Wołodyjowskiego

oraz 2 stacje II stopnia:

- Chełm Śląski, ul. Techników
- Chełm Śląski, ul. Wołodyjowskiego

Łączna długość sieci średniego ciśnienia na terenie gminy Chełm Śląski wynosi 27 km, a niskiego ciśnienia 18,5 km. Gmina jest zgazyfikowana w całości i wszyscy mieszkańcy mają możliwość wykorzystywania gazu do pokrywania swoich potrzeb. [Źródło: Projekt założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Chełm Śląski do roku 2015].

Do celów bytowych wykorzystywany jest również gaz płynny propan-butan zakupywany przez mieszkańców w tzw. „butlach gazowych”.

Zaopatrzenie w ciepło

Na terenie gminy nie funkcjonują przedsiębiorstwa energetyczne zapewniające pokrycie potrzeb ciepłych. Całość potrzeb ciepłych zaspokajana jest przez indywidualne źródła ciepła, których struktura zużycia paliw przedstawia się w sposób następujący:

- Paliwa stałe – 82%
- Gaz – 15%
- Energia elektryczna – 2%
- Olej opałowy – 1%

Na terenie gminy nie ma znacząco dużych zakładów, które przez eksploatację dużych kotłów powodowałyby emisję zanieczyszczeń do powietrza. [Źródło: *Projekt założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Chełm Śląski do roku 2015*].

Zaopatrzenie w energię elektryczną

Przez teren gminy Chełm Śląski przebiegają linie wysokiego napięcia charakteryzujące się rezerwą mocy przesyłowej na poziomie 50%.

Linie wysokiego napięcia (110 kV):

- Linia Bieruń-Jamnica
- Linia Bieruń-Jeleń
- Linia Bieruń-Szyb Ziemowit tor 1
- Linia Bieruń-Szyb Ziemowit tor 2
- Linia Jamnica-Chełmek
- Linia Sobieski-Dwory

Ponadto na kierunku miasto Imielin-GPZ Bieruń-miasto Bieruń przebiega jednotorowa sieć wysokiego napięcia 220 kV, która nie ma bezpośredniego wpływu na pewność zasilania energią elektryczną gminy Chełm Śląski. Całkowita długość linii wysokiego napięcia (110 kV) na terenie gminy wynosi ok. 30 km. Stan techniczny sieci wysokiego napięcia na terenie gminy oceniono jako zadowalający i zapewniający duży poziom bezpieczeństwa dostaw energii elektrycznej.

Odbiorcy na terenie gminy Chełm Śląski są zasilani z dwóch Głównych Punktów Zasilania. GPZ „Jamnica” jest zlokalizowany na terenie gminy i zasila Górnos Śląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów, natomiast pozostali odbiorcy są zasilani z GPZ „Brzezinka”, który jest zlokalizowany na terenie miasta Mysłowice-Brzezinka. GPZ „Brzezinka” charakteryzuje się dobrym stanem technicznym.

Dostawa energii elektrycznej dla poszczególnych odbiorców odbywa się liniami o napięciu 20kV. Linie SN wykonane są głównie jako napowietrzne 23,6 km (linie kablowe 6,7 km). Łączna długość linii średniego napięcia na terenie gminy Chełm Śląski wynosi około 30,3 km.

Łączna długość sieci niskiego napięcia na terenie gminy wynosi około 58 km.

Odbiorcy energii elektrycznej na terenie gminy zasilani są poprzez 23 stacje transformatorowe. Na terenie gminy występują również 4 stacje obce.

Ocena stanu technicznego urządzeń elektroenergetycznych przeprowadzana jest na bieżąco. W wyniku tej oceny planuje się i przeprowadza modernizację poszczególnych elementów zgodnie z potrzebami odbiorców i wymogami aktualnego stanu technicznego. [Źródło: *Projekt założeń do Planu Zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe Gminy Chełm Śląski do roku 2015*].

Zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców indywidualnych i przemysłowych realizowane jest z krajowej sieci elektroenergetycznej, której zarządcą dla obszaru Chełmu Śląskiego jest ENION S.A. O/Będzin Rejon Dystrybucji Energii Elektrycznej Mysłowice.

Transport i komunikacja

Drogowa sieć komunikacyjno – transportowa

Łączna długość sieci drogowo – ulicznej na terenie Gminy wynosi 52,22 km:

- Drogi wojewódzkie – 7,6 km
- Drogi powiatowe – 7,32 km
- Drogi gminne – 37,3 km

Komunikacja drogowa jest podstawą powiązania gminy Chełm Śląski z otoczeniem. Przez gminę przechodzą 2 drogi wojewódzkie:

- Droga Nr 934 relacji Mysłowice-Bieruń (DW 934), przebiegająca na terenie gminy ulicą Chełmską
- Droga Nr 780 relacji Chełm Śląski-Kraków (DW 780) (Kraków – Alwernia – Chełmek - Mysłowice), przebiegająca na terenie gminy ulicami Górnośląską i Olimpijską.

Na terenie gminy usytuowane są również drogi powiatowe:

- Droga powiatowa przelotowa - ulice: Śląska (część) i Odrodzenia,
- Droga powiatowa wewnątrzmijska - ul. Techników
- Droga powiatowa wewnątrzmijska - ulice: Osada (część) i Kolonia Leśna

W pobliżu usytuowane są również ważne drogi krajowe przelotowe przebiegające przez sąsiednie gminy:

DK 1 - Gdańsk - Toruń - Łódź - Piotrków Trybunalski - Częstochowa - Dąbrowa Górnicza - Tychy - Bielsko-Biała - Cieszyn - Granica Państwa (PL-CZ)

DK 44 - Gliwice - Mikołów - Tychy - Oświęcim - Zator - Skawina - Kraków

W niedalekiej odległości znajduje się Autostrada A4 przebiegająca przez gminy sąsiednie.

Drogi gminne są drogami ruchu lokalnego o wyraźnie mniejszym natężeniu ruchu pojazdów. Główne uciążliwości ruchu drogowego wynikają z zaniżonych parametrów technicznych układu drogowego w stosunku do pełnionych funkcji tj. szerokość pasa jezdni, brak chodników czy poboczy.

Komunikacja zbiorowa, obsługiwana jest przez autobusy i kolej, zaspokaja w pełni zapotrzebowanie społeczeństwa. Gmina posiada dogodne połączenia drogowe oraz kolejowe z Katowicami, Oświęcimiem, Łędzinami i Bieruniem. Układ ten umożliwia bardzo dobrą komunikację, co jest dużym atutem i stanowi o potencjale rozwojowym; konsekwencją tego jest jednak koncentracja uciążliwości charakterystycznych dla tras tego typu o dużych natężeniach ruchu i znacznym udziale pojazdów ciężarowych, dojeżdżających do okolicznych zakładów produkcyjnych.

Układ linii autobusowych i komunikacja samochodowa indywidualna stanowią podstawowe systemy transportowe przewozów pasażerskich w gminie.

Głównym środkiem transportu na terenie gminy są linie autobusowe. Komunikację autobusową zbiorową realizuje na terenie gminy Komunikacyjny Związek Komunalny GOP (linie 149 i 166) oraz PKS. Linia autobusowa nr 149 łączy Chełm Śląski z Katowicami, linia nr 166 z Łędzinami, a linia 554 z Imielinem i Tychami.

Na terenie gminy istnieją również linie autobusowe powiatowe, które umożliwiają dzieci i młodzieży szkolnej dojazd do szkół. Autobusy linii 1 i 2 łączą Chełm Śląski z Imielinem, Łędzinami i Bieruniem i kursują tylko w dni nauki szkolnej.

Transport kolejowy

Przez gminę przebiega linia kolejowa dwutorowa, zelektryfikowana relacji Katowice – Oświęcim. Stacja kolejowa zlokalizowana jest w Chełmie Śląskim. Łączna długość torów kolejowych w granicach gminy wynosi 4,5 km, z czego ok. 0,7 km stanowią bocznicę kolejową. Komunikacja kolejowa jest realizowana przez Polskie Koleje Państwowe.

Gospodarka wodno – ściekowa

Zaopatrzenie w wodę

Gmina Chełm Śląski jest zaopatrywana w wodę przez GPWiK Katowice poprzez sieć rozdzielczą usytuowaną w pasie drogowym i działkach prywatnych doprowadzając wodę pitną do poszczególnych odbiorców. Długość czynnej sieci wodociągowej rozdzielczej na terenie gminy wynosi 54,72 km (stan na dzień 31.12.2008 r.) Do sieci wodociągowej podłączonych jest 100 % mieszkańców gminy Chełm Śląski. Według danych GUS w roku 2007 ilość wody dostarczonej gospodarstwom domowym wyniosła 146,2 tys. m³.

Odprowadzanie ścieków

W 2005 r. w gminie Chełm Śląski została zakończona budowa oczyszczalni ścieków o przepustowości 2 500 m³/dobę. Oczyszczalnia jest przystosowana do pracy na obszarze, w którym występują szkody górnicze.

Gmina jest częściowo skanalizowana (w około 40 %). Długość czynnej sieci kanalizacyjnej na terenie gminy wynosi 28,89 km (stan na dzień 31.12.2008 r.). Pod koniec 2009r. zakończono prace nad realizacją etapu B budowy sieci kanalizacyjnej na terenie gminy, który obejmuje odcinki w obrębie ulic: Błękitnej, Brzechwy, Bukietowej, Chełmskiej, Dożynkowej, Gamrot, Kmicica, Konarskiego, Kurpińskiego, Letniej, Owocowej, Odrodzenia, Skalnej, Stacyjnej, Śląskiej, Techników, Wiosennej, Wspólnej, Zapłocie, oraz Żurawiej. Inwestycja jest finansowana ze środków własnych gminy i Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach.

W kolejnych latach planowany jest również do realizacji ostatni etap przedsięwzięcia, którego celem jest budowa kanalizacji w pozostałej części gminy.

Skoncentrowanie oczyszczania ścieków w miejscowej oczyszczalni ścieków przyczyni się do zmniejszenia całkowitego ładunku zanieczyszczeń wprowadzanych do wód powierzchniowych.

Decyzje zezwalające na wywóz nieczystości ciekłych posiadają następujące firmy:

- Gminna Spółka Komunalna, ul. Techników 25, 41-403 Chełm Śląski
- EKO-ZAG Sp. z o.o., ul. Długa 200, 43-100 Tychy
- P.H.U EFEKT Gabriela Stokłosa, ul. Żeńców 32, 41-407 Imielin
- Wywóz fekalia Józef Hycki , ul. Żeńców 30, 41-407 Imielin
- TOI –TOI System Sanitarny Sp. z o.o., ul. Świerczewskiego 115, 42-500 Będzin

4. Analiza stanu gospodarki odpadami komunalnymi

4.1. Źródła

Zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, kwestia systemu gospodarki odpadami komunalnymi stanowi zadanie własne samorządów terytorialnych. Odpady komunalne to odpady powstające w gospodarstwach domowych, a także odpady niezawierające odpadów niebezpiecznych pochodzące od innych wytwórców odpadów, które ze względu na swój charakter lub skład są podobne do odpadów powstających w gospodarstwach domowych. Głównymi źródłami powstawania odpadów na terenach wiejskich są: gospodarstwa domowe, obiekty obsługi wsi (ludności i rolnictwa), zakłady przemysłowe i usługowe, gospodarstwa rolne indywidualne i zbiorowe, infrastruktura.

Charakterystyka źródeł odpadów komunalnych

- gospodarstwa domowe w przeliczeniu na mieszkańców,
- obiekty użyteczności publicznej i obsługi ludności: urzędy organów administracji, szkoły i placówki oświatowe, zakłady opieki zdrowotnej i opieki społecznej (z wyjątkiem odpadów niebezpiecznych),
- handel,
- obiekty remontowane,
- inne źródła: ulice, cmentarze.

Tabela 4.1.1. Ilości i rodzaje odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury zebranych z terenu gminy w 2008 r. [Mg/rok]

Rodzaj odpadów	2008
Szkło	65,3
Tworzywa sztuczne	36,17
Metal	2,74
Papier i tektura	3,04
Papier	31,17
Odpady budowlane	32,56
Odpady komunalne zmieszane	1317,83
RAZEM	1488,8

Źródło: Urząd Gminy Chełm Śląski

Biorąc pod uwagę przedstawioną powyżej ilość zebranych odpadów z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury w roku 2008 (1488,8 Mg) i przyjmując liczbę mieszkańców w 2008 r. na poziomie 5 702 – uzyskujemy wskaźnik wytwarzania odpadów przez jednego mieszkańca w roku 2008. Wynosi on **261 kg/M/rok** (0,261 Mg/mieszkańca/rok). Wskaźnik stanowi bazę do wyliczenia ilości odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury koniecznych do wyznaczenia bilansu wytwarzanych odpadów komunalnych w Gminie Chełm Śląski.

W tabeli 4.1.2 przedstawiono ilości wytwarzanych odpadów z gospodarstw domowych z i obiektów infrastruktury.

Tabela 4.1.2 Ilość wytworzonych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury w Gminie Chełm Śląski.

Lp.	Źródło odpadów	Ilość odpadów [Mg/rok 2008]
		wieś
1.	Odpady z gospodarstw domowych	1226,2
2.	Odpady z infrastruktury (handel, usługi, rzemiosło, szkolnictwo i ln.)	262,6
Razem		1488,8

Źródło: Opracowanie własne

Skład i ilość poszczególnych frakcji w strumieniu wytworzonych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury na terenie gminy przedstawiają poniższe tabele.

Tabela 4.1.3 Średni skład morfologiczny i ilość poszczególnych frakcji wytworzonych odpadów z gospodarstw domowych w gminie wiejskiej Chełm Śląski.

Lp.	Fracje odpadów	Wieś	Ilościowy skład morfologiczny wytworzonych odpadów z gospodarstw domowych
		%	Mg/rok
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	18	220,72
2	Odpady zielone	4	49,05
3	Papier i tektura	12	147,14
4	Drewno	2	24,52
5	Opakowania wielomateriałowe	3	36,79
6	Tworzywa sztuczne	12	147,14
7	Szkło	8	98,10
8	Metal	5	61,31
9	Odzież, tekstylia	1	12,26
10	Odpady mineralne	34	416,91
11	Odpady niebezpieczne	1	12,26
Razem		100%	1226,20

Źródło: Podział na strumienie odpadów komunalnych oraz średni skład procentowy zaczerpnięto z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Tabela 4.1.4 Bilans wytworzonych odpadów komunalnych z obiektów infrastruktury w gminie wiejskiej Chełm Śląski.

Lp.	Fracje odpadów	Wieś	Ilościowy skład morfologiczny wytworzonych odpadów z obiektów infrastruktury
		%	Mg/rok
1	Odpady kuchenne ulegające biodegradacji	10	26,26
2	Odpady zielone	2	5,25
3	Papier i tektura	27	70,90
4	Drewno	1	2,63

5	Opakowania wielomateriałowe	18	47,27
6	Tworzywa sztuczne	18	47,27
7	Szkło	10	26,26
8	Metal	5	13,13
9	Odzież, tekstylia	3	7,88
10	Odpady mineralne	5	13,13
11	Odpady niebezpieczne	1	2,63
Razem		100%	262,60

Źródło: Podział na strumienie odpadów komunalnych oraz średni skład procentowy zaczerpnięto z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Tabela 4.1.5. Ilości zebranych z terenu gminy w 2008 r. odpadów wielkogabarytowych i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego [Mg/rok]

Rodzaj odpadów	2008
Odpady wielkogabarytowe	64,66
Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny	0,72
Razem	65,38

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy oraz przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski

W WPGO dla woj. śląskiego przyjęto również wskaźniki do oszacowania pozostałych rodzajów odpadów komunalnych. Wartości tych wskaźników przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4.1.5 Wskaźniki do oszacowania pozostałych rodzajów odpadów komunalnych.

Lp.	Źródło odpadów	Wartości wskaźników [kg/M/rok]
		wieś
1.	Odpady z ogrodów i parków	3,0
2.	Odpady z targowisk	3,0
3.	Odpady z czyszczenia ulic i placów	2,0
4.	Odpady wielkogabarytowe	10,0

Źródło: Aktualizacja WPGO dla Województwa Śląskiego

W tabeli poniżej przedstawiono sumę ilości wytwarzanych odpadów komunalnych w roku 2008 na terenie gminy Chełm Śląski. Bilans obejmuje następujące odpady:

- odpady komunalne z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury,
- odpady z ogrodów i parków,
- odpady z targowisk,
- odpady z czyszczenia ulic,
- odpady wielkogabarytowe.

Tabela 4.1.6 Bilans odpadów komunalnych na terenie gminy Chełm Śląski w roku 2008

Lp.	Frakcje odpadów	Ilość [Mg/2008 r.]
1.	Odpady komunalne z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury, w tym:	1488,8
1.1	<i>Odpady kuchenne ulegające biodegradacji</i>	246,98
1.2	<i>Odpady zielone</i>	54,30
1.3	<i>Papier i tektura</i>	218,05
1.4	<i>Opakowania wielomateriałowe</i>	84,05
1.5	<i>Tworzywa sztuczne</i>	194,41
1.6	<i>Szkło</i>	124,36
1.7	<i>Metal</i>	74,44
1.8	<i>Odzież, tekstylia</i>	20,14
1.9	<i>Drewno</i>	27,15
1.10	<i>Odpady niebezpieczne</i>	14,89
1.11	<i>Odpady mineralne</i>	430,04
2.	Odpady z ogrodów i parków	17,11
3.	Odpady z targowisk	17,11
4.	Odpady z czyszczenia ulic	11,40
5.	Odpady wielkogabarytowe i zużyty sprzęt elektr.	65,38
Razem		1599,8

Źródło: Podział na strumienie odpadów zaczerpnięto z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Należy oczekiwać, że w miarę rozwoju gospodarczego kraju i poprawy sytuacji finansowej mieszkańców, skład morfologiczny odpadów będzie się zmieniał, upodabniając się stopniowo do składu odpadów w krajach Europy Zachodniej. Wraz z upływem czasu nastąpi w nich spadek zawartości substancji organicznej przy jednoczesnym wzroście ilości odpadów opakowaniowych (papier, tworzywa sztuczne, szkło). Jednocześnie zmniejszała się będzie stopniowo zawartość frakcji mineralnej, jako efekt zastępowania węgla w ciepłownictwie innymi źródłami energii (gaz, olej opałowy).

Grupą odpadów bardzo ważną z punktu widzenia ochrony środowiska naturalnego są wytwarzane przez mieszkańców odpady mające właściwości odpadów niebezpiecznych. Należą do nich m. in.:

- zużyte baterie, akumulatory itp.,
- odpady zawierające rtęć (lampy rtęciowe, termometry),
- pozostałości oraz opakowania po farbách i lakierach,
- rozpuszczalniki organiczne,
- inne substancje chemiczne np. służące do wywabiania plam, środki czyszczące,
- środki ochrony roślin oraz opakowania po nich,
- zbiorniki po aerozalach, pozostałości po domowych środkach do dezynfekcji i dezynsekcji,
- zużyte oleje smarowe i silnikowe,
- odczynniki chemiczne,
- przeterminowane leki,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,

– odpady azbestu.

4.2. Ilości zebrane, ilości poddane odzyskowi i unieszkodliwieniu

Ponieważ gmina nie ma na swoim terenie składowiska odpadów komunalnych, odebrane od mieszkańców gminy zmieszane odpady komunalne kierowane są na składowisko odpadów komunalnych w Tychach (zgodnie z wykazem szczegółowym w tabeli poniżej).

Tabela Nr 4.2.1 Wyszczególnienie firm zajmujących się zbieraniem odpadów z terenu Gminy, wraz z miejscem ich składowania – unieszkodliwiania.

Nazwa firmy odbierającej odpady komunalne	Adres	Nr decyzji (na zbieranie odpadów) i data obowiązywania	Miejsce przeznaczenia odpadów komunalnych (unieszkodliwianie przez składowanie)
Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami i Energetyki Odnawialnej MASTER Sp. z o.o.	ul. G. Roweckiego 44, 43-100 Tychy	Nr GG.III.7036-9/D/07, do dnia 18.10.2017r.	Składowisko Odpadów Komunalnych w Tychach Urbanowicach ul. Serdeczna 100 43-100 Tychy
Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o.	ul. Stadionowa 11, 41-400 Mysłowice	Nr GG.III.7036-5/D/07, do dnia 14.06.2017 r.	
EKO-ZAG Sp. z o.o.	ul. Długa 200, 43-100 Tychy	Nr GG.III.7036-4/D/07, do dnia 14.06.2017 r.	
P.H.U. EFEKT Gabriela Stokłosa	ul. Żeńców 32 41-407 Imielin	Nr GG.III.7036-7/D/07, do dnia 18.10.2017 r.	
Ekośrodowisko Sp. z o.o.	ul. Cyryla i Metodego 50 41-909 Bytom	Nr GG.III.7036-6/D/07, do dnia 14.06.2017 r.	

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy oraz przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski

W tabeli nr 4.2.2. dokonano podziału na zmieszane odpady komunalne i odpady zebrane selektywnie z terenu gminy Chełm Śląski, w latach 2007-2008.

Tabela 4.2.2. Ilości i rodzaje odpadów zebranych z terenu gminy w latach 2007-2008 [Mg/rok]

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	2007		2008	
		Masa [Mg]	Oznaczenie procesu	Masa [Mg]	Oznaczenie procesu
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	8,42	R15	3,04	R15
20 01 01	Papier i tektura	20,84	R15	31,17	R15
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	26,4	R15	36,17	R15
15 01 04	Opakowania z metali	2,38	R15	2,74	R15
15 01 07	Opakowania ze szkła	54,51	R15	65,3	R15
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	-	-	0,72	R13 (R14)

20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	71,072	R14	64,66	R14
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	1349,65	D5	1317,83	D5
17 03 80	Odpadowa papa	-	-	2,02	D5
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	-	-	2,72	-
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	17,58	R14	27,81	R14
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	9,46	D1	-	-
RAZEM		1560,31		1554,18	

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy oraz przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski

Zebrane selektywnie odpady kierowane są do miejsc odzysku wg informacji jak poniżej:

Rodzaj odpadów	Miejsce odzysku zbieranych selektywnie odpadów
Opakowania ze szkła	Recykling Centrum Sp. z o.o. ul. Morawska 1, 37 - 500 Jarosław
Opakowania z tworzyw sztucznych	ALBA Sp. z o.o. ul. Bytkowska 15 41-503 Chorzów
PET	Exelsior Group s.r.o., Republika Czeska
Opakowania z papieru i tektury	First Recycling Katowice 41-200 Sosnowiec

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy

Decyzje na odbiór odpadów komunalnych na terenie gminy Chełm Śląski posiada 5 zakładów.

W roku 2007 firma „EKO-ZAG” zebrała tylko odpady komunalne zmieszane w ilości 18,75 Mg, podobnie firma „EFEKT”, która zebrała 82,0 Mg odpadów komunalnych zmieszanych. Natomiast firma „Ekośrodowisko” nie zawarła żadnych umów.

W 2007 roku na terenie gminy selektywną zbiórkę odpadów prowadziły zakłady „MASTER” i „ZOM”. Rodzaje i ilości zebranych odpadów przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 4.2.3 Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Chełm Śląski przez firmy „MASTER” i „ZOM” w 2007 r.

Kod odpadu	Rodzaj odpadów	2007	
		„MASTER” [Mg/rok]	„ZOM” [Mg/rok]
15 01 07	Opakowania ze szkła	47,16	7,35
17 01 03	Odpady innych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia	-	9,46
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	24,12	2,28
15 01 04	Opakowania z metali	2,38	
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	0,28	8,14
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	59,56	11,512
20 01 01	Papier i tektura	20,84	-
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	-	17,58
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	-	1 248,90

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy oraz przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski

Tabela 4.2.4 Ilość odpadów zebranych z terenu Gminy Chełm Śląski przez poszczególne firmy w 2008 r.

	Rodzaj odpadów	2008		
		„MASTER” [Mg/rok]	„ZOM” [Mg/rok]	„EKO-ZAG” [Mg/rok]
15 01 07	Opakowania ze szkła	54,8	10,5	-
15 01 02	Opakowania z tworzyw sztucznych	32,7	3,47	-
15 01 04	Opakowania z metali	2,74	-	-
15 01 01	Opakowania z papieru i tektury	-	3,04	-
20 03 07	Odpady wielkogabarytowe	63,82	0,84	-
20 01 35*	Zużyte urządzenia elektryczne i elektroniczne	0,72	-	-
20 01 01	Papier i tektura	23,58	7,59	-
17 01 07	Zmieszane odpady z betonu, gruzu ceglanego, odpadowych materiałów ceramicznych i elementów wyposażenia inne niż wymienione w 17 01 06	-	27,81	-
17 03 80	Odpadowa papa	-	-	2,02
17 09 04	Zmieszane odpady z budowy, remontów i demontażu inne niż wymienione w 17 09 01, 17 09 02 i 17 09 03	1,02	-	1,70
20 03 01	Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	0,24	1246,12	9,68

Źródło: Informacje z Urzędu Gminy oraz przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski

Firma „Ekośrodowisko” nie zawarła w 2008 żadnych umów na odbiór odpadów. Natomiast firma „EFEKT” zebrała w 2008 r. wyłącznie odpady komunalne zmieszane w ilości 61,79 Mg.

Szczegółowe dane o ilości zebranych odpadów w latach 2004-2006 na terenie gminy Chełm Śląski zawarte są w Sprawozdaniu z realizacji Gminnego Planu Gospodarki Odpadami w Gminie Chełm Śląski za lata 2004-2006.

Inne odpady zebrane na terenie gminy:

Referat Gospodarki Gminnej Urzędu Gminy w Chełmie Śląskim organizuje także na terenie gminy zbiórki odpadów wielkogabarytowych oraz zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego. W 2008 r. odpady wielkogabarytowe oraz zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny zbierała firma „MASTER” oraz „ZOM”. W 2008 r. zebrano:

- odpady wielkogabarytowe w ilości 64,66 Mg
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny w ilości 0,72 Mg

Według GUS w roku 2007 na terenie Gminy Chełm Śląski zebrano ogółem 1351,45 Mg zmieszanych odpadów komunalnych, z czego 1180,49 Mg to odpady odebrane z gospodarstw domowych. Wykazano, że 100,00 % odebranych odpadów komunalnych zostało przekazanych do składowania. Dla porównania wg danych uzyskanych z Urzędu Gminy w Chełmie Śląskim ogólna ilość zebranych odpadów w 2007 r. wyniosła 1560,31 Mg, w tym: 1349,65 Mg stanowiły odpady komunalne zmieszane, a 210,66 Mg odpady zebrane selektywnie.

Od 02.01.2005 r. na terenie gminy prowadzona jest zbiórka odpadów u źródła. Do 31.12.2008 r. zbiórkę prowadziło Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami „Master” Sp. z o.o., a od 1.01.2009 r. zbiórkę tą prowadzi Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. Mysłowice. Zbiórką odpadów u źródła objęci są wszyscy mieszkańcy posesji prywatnych. Na terenie osiedla 8 bloków mieszkalnych znajdują się 2 punkty selektywnej zbiórki odpadów. Mieszkańcy segregują: makulaturę, szkło, plastik i metal.

4.3. Gospodarka odpadami komunalnymi w gminie Chełm Śląski.

Gospodarka odpadami komunalnymi jest jednym z elementów funkcjonalno-przestrzennych związanych z zagospodarowaniem przestrzennym jednostki administracyjnej. Ogólnie pojmowana gospodarka odpadami komunalnymi leży w kompetencji władz gminnych. Wynika to z ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym, która zobowiązuje gminę do utrzymania składowisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych powstałych na jej terenie.

Realizacja tego typu zobowiązań wymaga:

- konieczności lokalizacji składowiska odpadów komunalnych na terenie własnym gminy lub wspólnego użytkowania takiego obiektu położonego na terenie innej gminy,
- uwzględnienia lokalizacji podmiotów gospodarczych zajmujących się wywożeniem odpadów gromadzonych przez mieszkańców,
- tworzenia warunków do selektywnej zbiórki, segregacji i magazynowania odpadów przydatnych do wykorzystania, w tym lokalizacji podmiotów zajmujących się przetwórstwem wysegregowanych odpadów,

Z kolei ustawa z dnia 13 września 1996 roku o utrzymaniu czystości i porządku w gminach jest podstawowym aktem prawnym określającym zadania gminy i obowiązki właścicieli nieruchomości m.in. w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi i nieczystościami ciekłymi.

Zgodnie z art. 4 wyżej wymienionej ustawy, Rada Gminy, po uprzednim zasięgnięciu opinii państwowego terenowego inspektora sanitarnego ustala w drodze uchwały szczegółowe zasady dotyczące przedmiotu ustawy. Obecnie obowiązującym aktem prawnym w tym zakresie jest uchwała Nr IV/27/2007 Rady Gminy w Chełmie Śląskim z dnia 9 lutego 2007 r. w sprawie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku w gminie”.

Mocą ww. uchwały oraz ustawy, właściciele nieruchomości zostali zobowiązani do:

- 1) prowadzenia selektywnego gromadzenia odpadów,
- 2) wyposażenia nieruchomości w określone pojemniki do zbierania odpadów,
- 3) zawierania umów pisemnych na usuwanie odpadów z podmiotami posiadającymi zezwolenie na prowadzenie takiej działalności,
- 4) dokumentowania wykonywania zadań związanych z usuwaniem odpadów oraz nieczystości ciekłych.

W uchwale ustalono także częstotliwość opróżniania pojemników.

Wójt gminy Chełm Śląski zarządzeniem Nr III/3/07 z dnia 06.04.2007 r. poinformował o wymaganiach, jakie powinni spełniać przedsiębiorcy ubiegający się o uzyskanie zezwolenia na świadczenie usług w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości oraz opróżniania zbiorników bezodpływowych i transporcie nieczystości ciekłych na terenie gminy Chełm Śląski.

Na terenie gminy Chełm Śląski obsługę mieszkańców w zakresie odbioru odpadów komunalnych prowadzą następujące firmy posiadające zezwolenie na prowadzenie działalności w tym zakresie:

- Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami i Energetyki Odnawialnej MASTER Sp. z o.o. (odbiór selektywnej zbiórki odpadów od wszystkich mieszkańców w okresie 2.01.2006 do 31.12.2008 r.; obecnie przedsiębiorstwo prowadzi zbiórkę odpadów wielkogabarytowych 4 razy w roku w 9 wyznaczonych miejscach na terenie gminy do pojemników KP-10),
- Zakład Oczyszczania Miasta Sp. z o.o. (odbiór selektywnej zbiórki odpadów od 1.01 2009 r.),
- EKO-ZAG Sp. z o.o.
- P.H.U. EFEKT Gabriela Stokłosa
- Ekośrodowisko Sp. z o.o.

Tabela 4.3.1 Ilość umów zawartych przez poszczególne przedsiębiorstwa na terenie gminy (stan na marzec 2009 r.)

Zakład	Ilość umów zawartych z osobami prywatnymi	Ilość umów zawartych z innymi podmiotami	Ogółem
„ZOM”	950	59	1009 (95,45%)
„EKO-ZAG”	1	3	4 (0,38%)
„EFEKT”	38	6	44 (4,17%)
Suma	989	68	1057

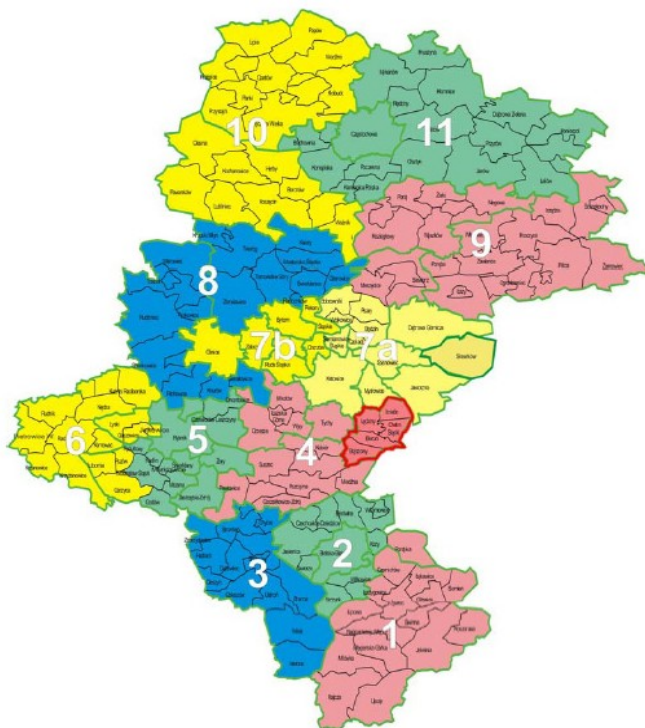
Źródło: Informacje z Urzędu Gminy oraz przedsiębiorstw świadczących usługi z zakresu gospodarki odpadami na terenie gminy Chełm Śląski

Na terenie Gminy w 2008 r. zbiórka zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego przeprowadzona została przez Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami i Energetyki Odnawialnej „MASTER” Sp. z o.o. w Tychach. Od 1.01.2009 r. zbiórkę prowadzi ZOM Mysłowice.

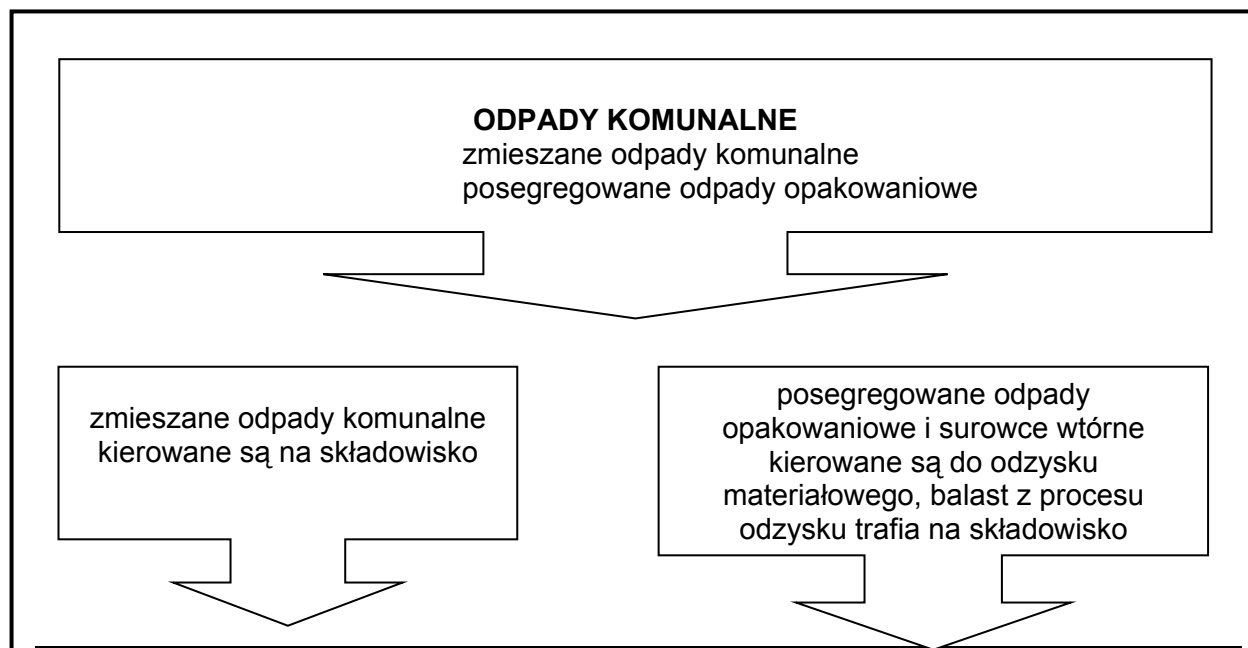
Spośród odpadów niebezpiecznych zbierane są jedynie zużyte baterie w ramach konkursu „SZKOLNA ZBIÓRKA BATERII – III EDYCJA. ROK SZKOLNY 2008/2009 zorganizowanego przez „MASTER”.

Należy również dodać, iż gmina jest jednym z potencjalnych członków planowanego do powstania **Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi nr 4**, który według Aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami ma być powoływany w celu rozwoju systemu gospodarki odpadami w części województwa, do którego – poza Gminą Chełm Śląski - mają należeć także gminy: Bieruń, Imielin, Łędziny, Bojszowy, Goczałkowice-Zdrój, Kobiór, Łaziska Górne, Miedźna, Mikołów, Ornontowice, Orzesze, Pawłowice, Pszczyna, Suszec, Tychy oraz Wiry.

Rysunek Podział województwa na regiony - źródło WPGO Śląsk

Schemat istniejącego systemu gospodarki odpadami komunalnymi na terenie gminy Chełm Śląski przedstawia poniższy rysunek:

4.4. Instalacje gospodarki odpadami

Na terenie Gminy Chełm Śląski są 2 instalacje odzysku i unieszkodliwiania:

1. Pomoc drogowa, Auto-naprawa, Złomowanie Samochodów Lidia Kapustka, ul. Kurpińskiego 1, 41-403 Chełm Śląski
2. Firma AUTO-ZŁOM, AUTO-HANDEL, AUTO NAPRAWA, USŁUGI TRANSPORTOWE S.C. Bogdan Witczak, Lech Witczak, ul. Chełmska 140, 41-403 Chełm Śląski

Ponadto istnieje możliwość zagospodarowania, unieszkodliwiania i odzysku odpadów poza terenem gminy, w granicach powiatu bieruńsko-lędzińskiego. Na terenie powiatu zlokalizowanych jest 14 instalacji/urzędzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne.

Lokalizacja tych instalacji została przedstawiona na załączonej mapce powiatu.

Rysunek Lokalizacja instalacji/urzędzeń do odzysku i unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego [źródło: www.powiatbl.pl]

W większości instalacje te służą do odzysku odpadów innych niż niebezpieczne.

Wykaz pozostałych instalacji do zagospodarowania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowanych na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego przedstawiono w Tabeli 4.4.1.

Tabela 4.4.1 Wykaz instalacji do zagospodarowania odpadów niebezpiecznych i innych niż niebezpieczne i obojętne zlokalizowane na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego

Lp.	Rodzaj instalacji/urządzenia	Lokalizacja /prowadzący	Przepustowość Mg/rok	Kod odpadu
1.	Urządzenia do odzysku odpadów	Bieruń, ul. Świerczyniecka 83 DAN PLAST RECYKLING S.C. Bartosz Czagan, Łukasz Wiśniewski	60 60 40 150 1000 900 40 20 40 100	07 02 13 – odpady tworzyw sztucznych 07 02 80 – odpady z przemysłu gumowego i produkcji gumy 07 02 99 – inne niewymienione odpady 12 01 05 – odpady z toczenia i wygładzania tworzyw sztucznych 15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych 15 01 06 – zmieszane odpady opakowaniowe 16 01 19 – tworzywa sztuczne 16 01 99 – inne niewymienione odpady 17 02 03 – tworzywa sztuczne 19 01 04 – tworzywa sztuczne i guma
2.	Instalacja do odzysku odpadów – 2 granulatory	Bieruń, ul. Świerczyniecka 87 Europack-Foil Sp. z o.o.	1500 1500 250 1500 250	07 02 13 – odpady tworzyw sztucznych 15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych 17 02 03 – tworzywa sztuczne 19 12 04 – tworzywa sztuczne i guma 20 01 39 – tworzywa sztuczne
3.	Urządzenia do odzysku odpadów	Bieruń, ul. Bijasowicka „EKO-PAL” Recykling odpadów Henryk Skorupski	600	15 01 03 – opakowania z drewna
4.	Instalacja do odzysku odpadów – linia przetwórstwa tworzyw sztucznych EREMA Instalacje do unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych – wieża spalań oraz palenisko Unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych – detonacja w wykopach ziemnych	Bieruń, ul. Chemików 133 „NITROERG” S.A.	90,0 30,0 0,15 4,92 0,36 0,4 10,0	15 01 02 – opakowania z tworzyw sztucznych 07 02 13 – odpady tworzyw sztucznych 16 04 02* – odpadowe wyroby pirotechniczne 15 01 10* – opakowania zawierające substancje niebezpieczne 15 02 02* – sorbenty zanieczyszczone substancjami niebezpiecznymi 16 04 01* – odpadowa amunicja 16 04 03* – inne materiały wybuchowe

Aktualizacja Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Chełm Śląski

5.	Odzysk odpadów- instalacja do produkcji betonu i kostki betonowej	Bieruń, ul. Mleczna Z.P.U.H. „ZAMBET” Henryk Zambrzycki	300	10 01 02 – popioły lotne z węgla
6.	Instalacja do kompostowania odpadów	Bieruń, ul. Solecka BPIK Sp. z o.o.	432 10 160	19 08 05 – ustabilizowane komunalne osady ściekowe 20 01 38 – drewno inne niż wymienione w 20 01 37 20 02 01 – odpady ulegające biodegradacji
7.	Odzysk odpadów – instalacja do produkcji wyrobów żeliwnych	Bieruń, ul. Marcina 28 Odlewnia Żeliwa S.C. Maria i Benedykt Lysko	150 1 150	10 09 80 – wybrakowane wyroby żeliwne 12 01 04 – popioły lotne z węgla 17 04 05 – żelazo i stal
8.	Urządzenie do odzysku odpadów	Bieruń, ul. Granitowa 60A/1 Pracownia Plastyczna „IWA” Ireneusz Wierzba	1,50	16 11 02 – węglopochodne okładziny piecowe i materiały ogniotrwałe z procesów metalurgicznych inne niż wymienione w 16 11 01
9.	Instalacja do odzysku odpadów – linia do produkcji betonu	Lędziny, ul. Hołdunowska 108 „Dyckerhoff” Sp. z o.o. Zakład Produkcyjny	200 2 000 2 000	10 01 01 – żużle, popioły paleniskowe 10 01 02 – popioły lotne z węgla 10 01 17 – popioły lotne ze współspalania inne niż wymienione w 10 01 16
10.	Odzysk odpadów – stacja demontażu pojazdów	Lędziny, ul. Gwarków 6 F.H.U.T. „SALTRANS” Józef Salabura	250 500	16 01 04* - zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy 16 01 06 – zużyte lub nienadające się do użytkowania pojazdy niezawierające cieczy i innych niebezpiecznych elementów
11.	Odzysk odpadów – Instalacja do regeneracji węgla aktywnego	Imielin, ul. Wodna 3 Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A.	2 000	19 09 04 – zużyty węgiel aktywny
12.	Odzysk odpadów – instalacja do produkcji folii PCV	Bojszowy, ul. Korzenicka 29 „TREF-PLAST” PPHU Eksport-Import A. Trefoń, M. Trefoń S.C.	15 15	04 02 09 – odpady materiałów złożonych 07 02 13 – odpady tworzyw sztucznych
13.	Urządzenia do odzysku odpadów	Bojszowy, ul. Ruchu Oporu 26 Z.P.U.H. „GW PLAST” Irena Gembołyś & Barbara Wyrobek	100	16 11 04 – okładziny piecowe i materiały ogniotrwałe z procesów metalurgicznych inne niż wymienione w 16 11 03

4.5. „Dziki wysypiska” odpadów

Z informacji udzielonych przez Urząd Gminy na terenie gminy dochodzi incydentalnie do powstawania tzw. „dzikich wysypisk” odpadów, czyli nielegalnych miejsc ich składowania bądź magazynowania. Dotychczas zidentyfikowano jedynie dwa takie przypadki na terenie gminy - w okolicach miejscowości Czerniny oraz Chełm Mały. Na takich „wysypiskach” najczęściej składowane są odpady gruzu budowlanego, gałęzi, odpady wielkogabarytowe oraz w mniejszym stopniu inne odpady komunalne. Dziki wysypiska powstają co roku, głównie wiosną, podczas remontów budynków.

Odpady z tych terenów (najczęściej to drogi, rowy, nieużytki, lasy) usuwane są na bieżąco. Problem „dzikich wysypisk” nie jest dla Gminy problemem wielkoskalowym.

4.6. Dotychczasowa realizacja planu gospodarki odpadami w gminie Chełm Śląski

W sprawozdaniu stwierdza się, iż na terenie Gminy Chełm Śląski zbiórką odpadów komunalnych objętych jest ok. 88% mieszkańców. Stwierdzono, że dotychczas nie podjęto działań w zakresie redukcji składowania odpadów biodegradowalnych. Wskazano jednocześnie, że większość mieszkańców posiada własne przydomowe kompostownie i jest niemożliwe, aby określić ilości zebranych odpadów biodegradowalnych. Poinformowano także, że odpady segregowane odbierane są z poszczególnych gospodarstw tylko w oznakowanych workach.

Dotychczasową realizację PGO należy oceniać w kontekście regionalnym, ponieważ niewielkie pojedyncze gminy w zasadzie nie mają poważnych narzędzi do ukształtowania takiego systemu gospodarki odpadami, który byłby w stanie zapewnić spełnienie prawnych wymagań. W tym też celu winny się one łączyć w struktury regionalne zdolne podołać stawianym obowiązkom. Jak dotychczas gmina Chełm Śląski nie włączyła się w prace na rzecz powołania ponadgminnej struktury, co z pewnością powinno być zmienione w celu właściwej realizacji prawnych obowiązków w zakresie zagospodarowania odpadów komunalnych.

4.7. Zidentyfikowane problemy

Wśród najważniejszych problemów gospodarki odpadami komunalnymi w gminie Chełm Śląski należy wymienić następujące:

- brak możliwości osiągnięcia prawnie określonych celów ilościowych w zakresie zmniejszenia strumienia odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania,
- duża ilość odpadów innych niż komunalne kierowana na składowisko, w tym zwłaszcza odpadów budowlanych oraz odpadów biodegradowalnych,
- brak sprawnego systemu odbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- mała liczba instalacji odzysku na terenie gminy

4.8. Program rozwoju selektywnego zbierania odpadów komunalnych

Zgodnie z KPGO program rozwoju selektywnego zbierania odpadów powinien być opracowany na poziomie gminnym jako integralna część gminnego planu gospodarki odpadami. Powinien on dotyczyć sposobu prowadzenia selektywnego zbierania odpadów, rodzaju i częstotliwości zbierania oraz wielkości pojemników.

Zgodnie z wytyczonymi celami w zakresie odzysku i recyklingu wymagane jest prowadzenie selektywnego zbierania i odbierania następujących frakcji odpadów komunalnych:

- odpady zielone z ogrodów i parków,
- papier i tektura (w tym opakowania, gazety, czasopisma, itd.),
- odpady opakowaniowe ze szkła w podziale na szkło bezbarwne i kolorowe,
- tworzywa sztuczne i metale,
- zużyte baterie i akumulatory,
- zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny,
- przeterminowane leki,
- chemikalia (farby, rozpuszczalniki, oleje odpadowe, itd.),
- meble i inne odpady wielkogabarytowe,
- odpady budowlano-remontowe.

Pozostałe frakcje odpadów komunalnych mogą być zbierane łącznie jako zmieszane odpady komunalne.

Odzysk i unieszkodliwianie odpadów

Maksymalizacja odzysku wymaga:

- zapewnienia, że odpowiednia przepustowość instalacji będzie dostępna, aby przetworzyć wszystkie selektywnie zebrane odpady, poprzez odpowiednie monitorowanie zrealizowanych i planowanych inwestycji,
- konsekwentne egzekwowanie obowiązków w zakresie odzysku i recyklingu,
- promowania produktów wytwarzanych z materiałów odpadowych poprzez odpowiednie działania promocyjne i edukacyjne jak również zamówienia publiczne.

Jednym z zasadniczych kierunków działań jest intensywny wzrost zastosowania zarówno biologicznych, jak i termicznych metod przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych.

Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji - związane jest z koniecznością budowy linii technologicznych do ich przetwarzania:

- kompostowni odpadów organicznych,
- linii mechaniczno-biologicznego przetwarzania zmieszanych odpadów komunalnych,
- instalacji fermentacji odpadów (organicznych lub zmieszanych),
- zakładów termicznego przekształcania zmieszanych odpadów komunalnych.

Odpady niebezpieczne

Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych (stanowiąca 1% wytwarzanych odpadów komunalnych z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury) - odnosząca się do wcześniej przedstawionych ilości wytwarzanych odpadów komunalnych) przedstawia się następująco:

Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych [Mg/rok]
14,88

Tabela nr 4.8.1 Udział odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych w roku 2008 na podstawie szacunków IETU.

Kod odpadu	Rodzaj odpadu	Udział procentowy w strumieniu odpadów niebezpiecznych	Ilość odpadów niebezpiecznych w roku 2008 wytworzonych w Gminie Chełm Śląski [Mg]
20 01 33	Baterie i akumulatory	12%	1,79
20 01 29	Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,74
20 01 17	Odczynniki fotograficzne	2%	0,30
20 01 27	Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35%	5,21
20 01 14 20 01 15	Kwasy i alkalia	1%	0,15
20 01 21	Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5%	0,74
20 01 31	Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4%	0,60
20 01 26	Oleje i tłuszcze	10%	1,49
20 01 19	Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektycydy)	5%	0,74
20 01 35	Zużyte urządzenia elektryczne	10%	1,49
20 01 37	Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,74
20 01 23	Urządzenia zawierające freony	3%	0,45
20 01 13	Rozpuszczalniki	3%	0,45
Razem		100 %	14,88

Źródło: IETU Katowice

Nawet zakładając, że wyżej podana liczba jest szacunkowa i może się na pozór wydawać niska, to jednak biorąc pod uwagę sposób gospodarowania tymi odpadami oraz potencjalne ich niebezpieczeństwo należy uznać, iż problemu tego nie można bagatelizować.

Zużyte baterie i akumulatory

Zużyte akumulatory zbierane są w placówkach handlowych prowadzących obrót akumulatorami oraz stacjach demontażu pojazdów. Zbiórka baterii powinna mieć miejsce w punktach sprzedaży, a także w jednostkach użyteczności publicznej np. urzędy, szkoły.

Przeterminowane leki

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami z tej grupy wymaga stworzenia systemu zbierania przeterminowanych lekarstw od ludności, a także rozbudowę i ujednolicenie stworzonego systemu zbierania przeterminowanych lekarstw od ludności. Zbiórka przeterminowanych lekarstw może odbywać się w aptekach.

Przeterminowane pestycydy

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami z tej grupy wymaga zwrócenia szczególnej uwagi na powstające na terenie gminy odpady niebezpieczne jakimi są pestycydy i opakowania po tych środkach oraz sposób postępowania z nimi, a także podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców gminy w zakresie prawidłowego i bezpiecznego dla środowiska oraz zdrowia ludności postępowania z ww. odpadami. Konieczne jest także uszczelnienie systemu zbierania środków ochrony roślin (w tym przeterminowanych) oraz opakowań po tych środkach.

Na obszarze gminy i powiatu system zbierania opakowań po środkach ochrony roślin prowadzony jest głównie w oparciu o punkty sprzedaży tych środków. W ramach tego systemu z punktów sprzedaży środków ochrony roślin odbierane są opakowania, które podlegają zwrotowi do sprzedawców (a więc wyłącznie po tych pestycydach, które kwalifikowane są jako substancje niebezpieczne). Systemem mogą być objęci sprzedawcy środków ochrony roślin. W punktach sprzedaży środków ochrony roślin jest możliwość zwrotu opakowań zawierających substancje niebezpieczne.

Zużyte opony

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania zużytymi oponami wymaga rozbudowy infrastruktury technicznej zbierania zużytych opon, a także kontroli właściwego postępowania ze zużytymi oponami.

Zużyte opony powinny być odbierane od mieszkańców i przekazywane firmom posiadającym odpowiednie uprawnienia i wyspecjalizowanym w zakresie strzępienia i spalania odpadów gumowych.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych

Osiągnięcie założonych celów w zakresie gospodarowania odpadami z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych wymaga rozbudowy infrastruktury technicznej selektywnego zbierania i przetwarzania tych odpadów oraz kontroli właściwego postępowania z tymi odpadami.

Odpady z budowy, remontów i demontażu obiektów budowlanych powinny być zbierane selektywnie poprzez system specjalistycznych kontenerów przez firmy posiadające stosowne zezwolenia. Jeżeli właściciel posesji przewiduje, że odpady takie zostaną wytworzone np. przy budowie lub remontach, powinien zawiadomić firmę, z którą gmina podpisała umowę. Firma powinna dostarczyć specjalne pojemniki/kontenery, w których umieszczone będą powstające odpady remontowo-budowlane. Pozwoli to na selektywne wywożenie ich do zakładu zagospodarowania odpadów lub na składowisko.

Meble i inne odpady wielkogabarytowe

Odbiór odpadów wielkogabarytowych może być realizowany poprzez okresowy odbiór odpadów bezpośrednio od ich właścicieli oraz stworzenie warunków do zamówienia takiej usługi lub poprzez organizowanie na terenie gminy (w wyznaczonym miejscu) zbiórki odpadów wielkogabarytowych.

Odpady zielone z ogrodów i parków

Odpady zielone powinny być zbierane w sposób selektywny i poddawane procesom kompostowania. Metoda kompostowania jest podstawowym procesem recyklingu organicznego odpadów zielonych.

Zużyty sprzęt elektryczny i elektroniczny

Organizacja selektywnej zbiórki odpadów elektrycznych i elektronicznych na terenie gminy może odbywać się poprzez sklepy lub może być realizowany okresowy odbiór odpadów bezpośrednio od ich właścicieli. Można zorganizować na terenie gminy (w wyznaczonym miejscu) zbiórkę zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego.

4.9. Gospodarka odpadami innymi niż komunalne na terenie gminy

W niniejszym podrozdziale przedstawiono sposób zagospodarowania odpadów innych niż typowe odpady komunalne, których zagospodarowanie może być bardzo istotne dla mieszkańców gminy Chełm Śląski.

Pojazdy wycofane z eksploatacji

Pojazdy wycofywane z eksploatacji powinny być kierowane do zarejestrowanych stacji demontażu pojazdów oraz punktów zbierania pojazdów wycofanych z eksploatacji. Na terenie gminy Chełm Śląski funkcjonują 2 przedsiębiorstwa upoważnione do prowadzenia stacji demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji:

1. Pomoc drogowa, Auto-naprawa, Złomowanie Samochodów Lidia Kapustka, ul. Kurpińskiego 1, 41-403 Chełm Śląski
2. Firma AUTO-ZŁOM, AUTO-HANDEL, AUTO NAPRAWA, USŁUGI TRANSPORTOWE S.C. Bogdan Witczak, Lech Witczak, ul. Chełmska 140, 41-403 Chełm Śląski

Odpady azbestowe

Jedyną prawnie dozwoloną metodą unieszkodliwiania odpadów zawierających azbest jest ich deponowanie na składowiskach odpadów niebezpiecznych lub w wydzielonych kwaterach na składowiskach odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne. Demontażu elementów izolacyjnych i budowlanych zawierających azbest mogą dokonywać jedynie specjalistyczne firmy, posiadające stosowne zezwolenia oraz zaświadczenia kwalifikacyjne w zakresie bezpiecznego postępowania i usuwania wyrobów azbestowych.

Koszty prac budowlano - demontażowych związanych z usuwaniem i unieszkodliwianiem azbestu zależą min. od wysokości obiektu budowlanego lub od powierzchni dachu. Niektóre firmy wyceniają swoje usługi w zależności od masy odpadów powstałych w wyniku prac demontażowych.

Średnio ceny tych usług kształtują się następująco:

- demontaż: (w zależności od wysokości obiektu) od 4 – 15 zł/m²,
- utylizacja: (koszt usługi zależy od masy odpadów (1 m² płyty waży około 15 kg) od 300 do 500 zł/tonę.

Koszty zabezpieczenia i w dalszej kolejności usuwania wyrobów zawierających azbest ciężą na właścicielu nieruchomości.

Gmina nie posiada Programu Usuwania Azbestu, mimo to władze gminy wyrażają zaangażowanie, we wspomaganiu mieszkańców gminy, w zakresie usuwania azbestu. Część mieszkańców otrzymała już dofinansowanie do unieszkodliwienia odpadów azbestu w ramach Powiatowego Programu Usuwania Azbestu.

Z przeprowadzonej w latach 2006-2007 na potrzeby Powiatowego Programu Usuwania Azbestu inwentaryzacji wynika, że na terenie powiatu bieruńsko-lędzińskiego znajdowało się 1897 Mg wyrobów zawierających azbest, z czego na terenie gminy Chełm Śląski – 203,0 Mg (18 448 m²). Wyroby tego typu występują w budownictwie: budynki jednorodzinne oraz budynki gospodarcze, w postaci płyt azbestowo-cementowych falistych i płaskich oraz jako elewacje budynków. Największe ilości wyrobów zawierających azbest występują w budynkach przy ul. Chełmskiej (38,3 Mg), oraz przy ul. Osada (23,5 Mg).

Szczegółowy wykaz zinwentaryzowanych materiałów azbestowych znajduje się w tabeli nr 4.9.1.

Tabela nr 4.9.1 Ilość azbestu zinwentaryzowanego w latach 2006-2007 na terenie gminy Chełm Śląski.
Zbiorcze zestawienie pokryć dachowych zawierających azbest

Miejsce występowania/Ulica	Ilość wyrobów azbestowych	
	[m ²]	[Mg]
Bliska	7	0,1
Błędów	586	6,4
Bogusławskiego	210	2,3
Chełmska	3 482	38,3
Czerniny	270	3,0
Gamrot	572	6,3
Głogowa	28	0,3
Górnośląska	1 184	13,0
Imielińska	750	8,3
Jasna	280	3,1
Kolberga	773	8,5
Kossaka	90	1,0
Krzywa	245	2,7
Ludowa	250	2,8
Miodowa	250	2,8
Modrzejewskiej	80	0,9
Odrodzenia	385	4,2
Orkana	70	0,8
Osada	2 137	23,5
Podłuże	380	4,2
Romera	800	8,8
Równa	150	1,7
Sadowa	240	2,6
Stacyjna	1 143	12,6
Śląska	601	6,6
Techników	60	0,7
Wieniawskiego	40	0,4
Wiosenna	920	10,01
Wołodyjowskiego	350	7,2
Zagłoby	15	0,2
Zakole	300	3,3
Zapłocie	150	1,7
Zgody	1 310	14,4
Żeleńskiego	40	0,4

Źródło: Powiatowy Program Usuwania Azbestu z terenu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego

Zgodnie z uchwałą nr 134/07 Zarządu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego z dnia 14 listopada 2007 r. ze zm. w sprawie regulaminu dofinansowania ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zadań z zakresu usuwania azbestu, mieszkańcy gminy Chełm Śląski mają możliwość uzyskania dotacji na usuwanie z budynków elementów azbestowych lub materiałów zawierających

azbest w zakresie składowania i utylizacji materiału na składowisku odpadów. Osoba fizyczna ubiegająca się o dotację składa wniosek do Zarządu Powiatu w Bieruniu wraz z dokumentami określonymi w uchwale. Wnioski o udzielenie dotacji w danym roku należy złożyć w terminie do dnia 31 marca. Kwota dofinansowania nie może przekroczyć 100% kosztów (określonych na podstawie przedłożonych faktur VAT bądź rachunków) poniesionych przez inwestora, przy czym (z zastrzeżeniami) maksymalna wysokość dofinansowania wynosi 22 zł (brutto) za 1 m² usuniętych wyrobów zawierających azbest.

Według pozyskanych danych ilość złożonych wniosków złożonych przez mieszkańców gminy przedstawia się następująco:

Tabela nr 4.10.1 Ilość wniosków o dotacje na usuwanie azbestu złożonych przez mieszkańców gminy w latach 2006-2008

Rok	Ilość wniosków		Wysokość dofinansowania zł
	Złożonych	Rozpatrzonych	
2006	3	3	22 200,00
2007	6	6	13 651,75
2008	8	7	23 380,00
Suma	17	16	59 231,75

Źródło: Powiatowy Program Usuwania Azbestu z terenu Powiatu Bieruńsko-Lędzińskiego

Odpady weterynaryjne

Gospodarka odpadami z praktyk weterynaryjnych i lecznic dla zwierząt odbywa się według ogólnych zasad gospodarki odpadami tzn. wytwórcy odpadów samodzielnie przekazują odpady do utylizacji upoważnionym posiadaczom.

Identyfikacja problemów

- brak wystarczającego systemu zbierania i odbierania odpadów niebezpiecznych występujących w strumieniu odpadów komunalnych,
- niska świadomość ekologiczna mieszkańców w zakresie odpadów niebezpiecznych i zagrożeń dla środowiska, wynikających z niewłaściwych sposobów postępowania z tymi odpadami,
- brak informacji na temat faktycznych ilości odpadów niebezpiecznych zebranych selektywnie.

5. Prognoza zmian w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi

5.1. Prognoza ilościowo-jakościowa

Prognozy w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi przyjęto za:

- „Krajowym Planem Gospodarki Odpadami 2010” (2007 r.)
- „Aktualizacją Planu Gospodarki Odpadami dla Województwa Śląskiego” (2009 r.)

Ilość powstających w danym regionie odpadów komunalnych jest ściśle związana z liczebnością mieszkańców, ich zamożnością, rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej (przemysł, rolnictwo, turystyka, itp.), przyzwyczajeniami mieszkańców oraz wieloma innymi zależnościami.

Prognozę ilości wytwarzanych odpadów komunalnych obliczono na podstawie założeń przyjętych w wojewódzkiej Aktualizacji PGO, w którym wzrost jednostkowego wskaźnika wytwarzania odpadów kształtował się będzie na poziomie 0,9 % w skali roku. Dla gminy Chełm Śląski wskaźnik wytwarzania odpadów z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury w roku 2008 wynosił 261 kg/M/rok (0,261 Mg/M/rok). Prognozę ilości wytwarzanych odpadów komunalnych obliczono na podstawie prognozowanego wzrostu wskaźnika w skali roku oraz prognozowanej liczby ludności w poszczególnych latach.

Tabela nr 5.1.1 Prognoza ilości wytwarzanych w skali roku odpadów z gospodarstw i obiektów infrastruktury w latach 2009-2012 i 2015 na terenie Gminy Chełm Śląski, w odniesieniu do wskaźnika wytwarzania odpadów i liczby ludności w poszczególnych latach.

ROK	Wartość wskaźnika wytwarzania [Mg/M/rok]	Odpady z gospodarstw i obiektów infrastruktury [Mg/rok]	Odpady komunalne ulegające biodegradacji [Mg/rok]
2009	0,263	1507,5	542,7
2010	0,265	1521,4	547,7
2011	0,268	1538,7	553,9
2012	0,270	1559,5	561,4
2015	0,278	1614,6	581,3

Źródło: Opracowanie własne na podstawie współczynników zaczerpniętych z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Tabela 5.1.2 Wskaźniki wytwarzania i ilości pozostałych wytwarzanych odpadów komunalnych w latach 2009-2015

Źródło odpadów	Wartości wskaźników i ilości odpadów									
	2009		2010		2011		2012		2015	
	kg/M/rok	Mg/rok	kg/M/rok	Mg/rok	kg/M/rok	Mg/rok	kg/M/rok	Mg/rok	kg/M/rok	Mg/rok
Odpady z ogrodów i parków	3,0	17,2	3,0	17,2	3,0	17,3	3,0	17,3	3,0	17,4
Odpady z targowisk	3,0	17,2	3,0	17,2	3,0	17,3	3,0	17,3	3,0	17,4
Odpady z czyszczenia ulic	2,0	11,5	2,0	11,5	2,0	11,5	2,0	11,5	2,0	11,6

Odpady wielkogabarytowe	10,0	57,3	10,1	57,4	10,2	57,6	10,3	57,7	10,6	58,0
-------------------------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie współczynników zaczerpniętych z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Tabela nr 5.1.3 Prognoza ilości wytwarzanych odpadów komunalnych w latach 2009-2012 i 2015 na terenie gminy Chełm Śląski, w odniesieniu do wskaźnika wytwarzania odpadów i liczby ludności w poszczególnych latach.

Lp.	Źródło odpadów	Ilość odpadów [Mg/rok]				
		2009	2010	2011	2012	2015
1.	Odpady z gospodarstw domowych i obiektów infrastruktury	1507,5	1521,4	1538,7	1559,5	1614,6
2.	Odpady z ogrodów i parków	17,2	17,2	17,3	17,3	17,4
3.	Odpady z targowisk	17,2	17,2	17,3	17,3	17,4
4.	Odpady z czyszczenia ulic	11,5	11,5	11,5	11,5	11,6
5.	Odpady wielkogabarytowe	57,3	57,4	57,6	57,7	58,0
Razem		1610,7	1624,7	1642,4	1663,3	1719,0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie współczynników zaczerpniętych z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Tabela nr 5.1.4 Prognoza ilości wytwarzanych w skali roku odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych w latach 2009-2012 i 2015 na terenie Gminy Chełm Śląski.

ROK	Ilość odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych [Mg/rok]
2009	15,1
2010	15,2
2011	15,4
2012	15,5
2015	16,1

Źródło: Opracowanie własne na podstawie współczynników zaczerpniętych z Aktualizacji WPGO dla Województwa Śląskiego

Tabela nr 5.1.5 Prognozowana ilość wytworzonych odpadów niebezpiecznych w strumieniu odpadów komunalnych z podziałem na rodzaje odpadów.

Rodzaj odpadu	Udział procentowy w strumieniu odpadów niebezpiecznych	2009 [Mg]	2010 [Mg]	2011 [Mg]	2012 [Mg]	2015 [Mg]
Baterie i akumulatory	12%	1,81	1,82	1,85	1,86	1,93
Detergenty zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,76	0,76	0,77	0,78	0,81
Odczynniki fotograficzne	2%	0,30	0,30	0,31	0,31	0,32
Farby, tusze, farby drukarskie, kleje, lepiszcza i żywice zawierające substancje niebezpieczne	35%	5,29	5,32	5,39	5,43	5,64
Kwasy i alkalia	1%	0,15	0,15	0,15	0,16	0,16
Lampy fluorescencyjne i inne odpady zawierające rtęć	5%	0,76	0,76	0,77	0,78	0,81
Leki cytotoksyczne i cytostatyczne	4%	0,60	0,61	0,62	0,62	0,64
Oleje i tłuszcze	10%	1,51	1,52	1,54	1,55	1,61
Środki ochrony roślin (np. pestycydy, herbicydy, insektydy)	5%	0,76	0,76	0,77	0,78	0,81
Zużyte urządzenia elektryczne	10%	1,51	1,52	1,54	1,55	1,61
Drewno zawierające substancje niebezpieczne	5%	0,76	0,76	0,77	0,78	0,81
Urządzenia zawierające freony	3%	0,45	0,46	0,46	0,47	0,48
Rozpuszczalniki	3%	0,45	0,46	0,46	0,47	0,48
Razem	100 %	15,10	15,2	15,4	15,5	16,1

5.2. Odpady komunalne ulegające biodegradacji

Uwzględniając wymagania określone w art. 5 Dyrektywy Rady 1999/31/EC należy przyjąć, że udział odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania powinien wynosić wagowo maksymalnie:

- w 2010 roku – 75%,
- w 2013 roku – 50%,
- w 2020 roku – 35%,

Wartością odniesienia dla ustalania udziału procentowego jest całkowita ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji wytworzonych w 1995 roku. Według stanu na 31 grudnia 1995 r. na terenie gminy Chełm Śląski stałe miejsce zameldowania posiadało 5 493 osoby. Przyjmując za „Krajową strategią ograniczania ilości składowanych odpadów ulegających biodegradacji” (Ministerstwo Środowiska, 2006), że w 1995 r. mieszkaniec wsi wytwarzał przeciętnie 47 kg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji rocznie – otrzymujemy informację, iż w 1995 r. wytworzono 258, 17 Mg odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

Ta sama „Krajowa strategia...” podaje, że na terenach wiejskich nawet do 70% odpadów komunalnych ulegających biodegradacji jest zagospodarowywana we własnym zakresie przez mieszkańców na potrzeby kompostowania, skarmiania zwierząt oraz spalania w paleniskach domowych.

W oparciu o powyższe dane, można określić plan redukcji odpadów ulegających biodegradacji. Przedstawione są w nim informacje o ilościach odpadów ulegających biodegradacji koniecznych do zagospodarowania w sposób inny niż składowanie. W celu wyliczenia tej drugiej wartości koniecznym było założenie procentowego udziału frakcji ulegającej biodegradacji w masie wytworzonych odpadów komunalnych. W tym celu przyjęto wskaźnik z KPGO dla obszarów wiejskich: 36%. Zapisy planu depozytowego dla gminy Chełm Śląski przedstawiają się następująco:

Gmina	Ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji konieczna do zagospodarowania w sposób inny niż składowanie [Mg/rok]			Ilość odpadów komunalnych ulegających biodegradacji dopuszczalna do składowania [Mg/rok]		
	2010	2013	2020	2010	2013	2020
Chełm Śląski	354,08	433,52	498,84	193,62	129,08	90,36

Źródło: Opracowanie własne

Oznacza to, że w jak najszybszym czasie należy podjąć działania zmierzające do ograniczenia ilości odpadów komunalnych kierowanych do składowania, zwłaszcza ich frakcji biodegradowalnej oraz rozpocząć intensywne działania mające na celu wypełnienie wymagań prawnych.

5.3. Prognoza zmian systemowych w zakresie gospodarowania odpadami

Przewiduje się, iż zapoczątkowane zmiany legislacyjne związane z gospodarką odpadami będą nadal postępować w kierunku zapewnienia narzędzi do realizacji celów wynikających z zobowiązań krajowych i międzynarodowych. Można domniemywać, że uwzględnią one istniejące problemy w tej dziedzinie, wyartykułowane między innymi w sprawozdaniu z Krajowego Planu Gospodarki Odpadami na lata 2003-2006.

Przewiduje się, iż zmiany systemowe i prawne będą dotyczyły takich zagadnień, jak:

- wzrost wysokości opłat za składowanie odpadów,
- dysponowanie strumieniem odpadów komunalnych,
- zwiększenie poziomu uzyskiwania energii ze źródeł odnawialnych,
- zwiększanie egzekucji wymagań określonych w przepisach,
- zmniejszenie administracyjnego rozproszenia kompetencji w zakresie gospodarki odpadami,
- wzrost ilości powstających związków międzygminnych powołanych m.in. w celu prowadzenia wspólnej gospodarki odpadami,
- zmiana systemu sprawozdawczości oraz jakości dostarczanych danych.

Ponadto, istotne wydają się być doniesienia rządowe o planowanych zmianach w systemie gospodarki odpadami, mającymi na celu skłonienie samorządów terytorialnych do podejmowania stanowczych decyzji związanych z gospodarką odpadami komunalnymi. Do podstawowych celów planowanej nowelizacji należy przyznanie jednostkom samorządu terytorialnego tzw. „pełnego władztwa nad odpadami”.

Strategiczne zadania w zakresie gospodarki odpadami **przewidziane dla samorządu gminy**:

- utworzenie struktur zdolnych do zarządzania i finansowania gospodarki odpadami w danym regionie w zakresie:
 1. **administracyjnym** (np. stworzenie związku międzygminnego),
 2. **gospodarczym** (np. uzgodnienie budowy instalacji, powierzenia zarządzania istniejącą instalacją i pobieranie opłaty za gospodarowanie odpadami)
- podział terytorium gminy na obszary, sektory i zorganizowanie przetargu celem zawarcia umowy na usługi odbioru odpadów od nieruchomości oraz dostarczenie ich do wskazanej instalacji.

W zakresie zadań i obowiązków gmin powierzenie władztwa następuje nie na rzecz poszczególnych gmin (nie dotyczy to gmin o liczbie mieszkańców pow. 500 tys.), lecz na rzecz gmin współpracujących w ramach związku międzygminnego albo innej formy organizacyjno-prawnej. Współpracujące gminy uzyskują prawo do wskazania instalacji, do których mają trafić odpady z ich obszaru (instalacja ta musi być wpisana do wojewódzkiego planu gospodarki odpadami). Jeżeli gminy nie utworzą ww. struktur ww. uprawnienie przejmuje samorząd województwa. Przyjęcie takiego rozwiązania należy uzasadnić wskazując na fakt, że gminy działając indywidualnie nie byłyby w stanie zapewnić odpowiedniego strumienia odpadów umożliwiającego funkcjonowanie instalacji do odzysku lub unieszkodliwiania odpadów, a co za tym idzie nie byłyby w stanie wdrożyć racjonalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

6. Cele, kierunki i proponowany system gospodarki odpadami komunalnymi

6.1. Cele główne, krótkoterminowe i długoterminowe

Cele główne:

Zgodnie z aktualizacją WPGO dla woj. śląskiego przyjęto następujące cele główne:

1. Minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów.
2. Zwiększenie udziału odzysku (wdrożenie odzysku energii z odpadów, zgodnego z zasadami ochrony środowiska).
3. Prowadzenie, zgodnego z wymogami ochrony środowiska, systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
4. Zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym szczególnie odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych i niebezpiecznych.
5. Zamknięcie do końca 2009 r. składowisk nie spełniających odpowiednich wymagań.
6. Wyeliminowanie procedur nielegalnego składowania i zagospodarowania odpadów.
7. Optymalne wykorzystanie pojemności istniejących składowisk, spełniających wymagania, w celu maksymalnego wydłużenia okresu ich eksploatacji.
8. Zapewnienie niezbędnej ilości instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów.
9. Zapewnienie wiarygodnego i obszernego monitoringu pozwalającego na diagnozowanie potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami w gminie.
10. Zwiększenie działań kontrolnych i skuteczna egzekucja prawa.

Cele krótkoterminowe do roku 2010 i długoterminowe do roku 2015:

1. 100% mieszkańców objętych odbiorem odpadów komunalnych.
2. Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy możliwości selektywnego zbierania odpadów.
3. Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania tak, aby nie było składowanych:
 - w 2010 r. więcej niż 75%,
 - w 2013 r. więcej niż 50%,
 - w 2020 r. więcej niż 35% masy tych odpadów wytworzonych w 1995 r.

Dla gminy Chełm Śląski oznacza to, że do unieszkodliwienia poprzez składowanie nie można przekazać więcej niż:

- 193,62 Mg w 2010 r.,
- 129,08 Mg w 2013 r.,
- 90,36 Mg w 2020 r. odpadów komunalnych ulegających biodegradacji.

4. Uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów:

- niebezpiecznych (tabela nr 6.1.1) do poziomu 50% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w roku 2010 (tj. do ilości 7,6 Mg w 2010 roku),

Tabela nr 6.1.1 Planowany rozwój selektywnego zbierania odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych w gminie Chełm Śląski.

2010		2015		2018	
Odpady wytworzone [Mg]	Odpady selektywnie zbierane (50%)	Odpady wytworzone [Mg]	Odpady selektywnie zbierane (80%)	Odpady wytworzone [Mg]	Odpady selektywnie zbierane (90%)
15,2	7,6	15,7	12,6	16,1	14,5

- wielkogabarytowych (tabela nr 6.1.2), w tym wyrobów AGD i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego, do poziomu 40% ich ilości zawartych w strumieniu odpadów komunalnych w roku 2010 (tj. do ilości 23,42 Mg w 2010 r.),

Tabela nr 6.1.2 Planowany rozwój selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych w gminie Chełm Śląski.

2010		2015		2018	
Odpady wytworzone [Mg]	Odzysk (40%)	Odpady wytworzone [Mg]	Odzysk (70%)	Odpady wytworzone [Mg]	Odzysk (90%)
58,55	23,42	60,98	42,68	61,72	55,55

- przydatnych do recyklingu (tabela 6.1.3), w tym odpadów opakowaniowych, wchodzących w strumień odpadów komunalnych do poziomu 10% ich ilości zawartych w odpadach komunalnych w roku 2010 (tj. 136,92 Mg w 2010 r.),

Tabela nr 6.1.3 Planowany rozwój selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i innych odpadów stanowiących surowce wtórne w gminie Chełm Śląski.

2010		2015		2018	
Odpady wytworzone [Mg]	Odzysk (10%)	Odpady wytworzone [Mg]	Odzysk (15%)	Odpady wytworzone [Mg]	Odzysk (20%)
1369,26	136,92	1416,6	212,49	1451,67	290,33

- remontowo-budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych do poziomu 50% ich ilości zawartych w odpadach komunalnych w roku 2010 i 80% w roku 2018.

5. Ostateczne uporządkowanie do końca 2009 r. stanu składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym zamknięcie składowisk nie spełniających wymagań lokalizacyjnych i technicznych w zakresie budowy i eksploatacji.
6. Zmniejszenie ilości składowanych odpadów do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych.
7. Utworzenie organizacyjnych struktur ponadgminnych, zarządzających gospodarką odpadami komunalnymi w ramach regionalnych systemów.
8. Wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcania.
9. Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Kierunki działań

1. Zakres organizacyjno - prawny

Na kierunek ten składać się będzie:

- kontrolowanie przez gminy stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z firmami odbierającymi odpady,
- uporządkowanie systemu zbierania i transportu odpadów komunalnych, poprzez nowe zezwolenia wydane podmiotom – zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminie oraz wymogami określonymi przez Radę Gminy – jakie spełniać powinny te podmioty,
- kontrolowanie przez gminę sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na odbieranie i transport odpadów – ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dot. metod i miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- stworzenie i doskonalenie systemu ewidencji wytwarzanych, odzyskiwanych oraz unieszkodliwianych odpadów komunalnych począwszy od poziomu gminy.

2. Minimalizacja ilości powstających odpadów

Na kierunek ten składać się będą działania zachęcające mieszkańców gminy do redukcji ilości wytwarzanych odpadów m.in.:

- edukacja społeczna prowadzona w celu zachęcania do ograniczenia wytwarzania odpadów,
- kompostowanie przydomowe frakcji odpadów biodegradowalnych,
- zastosowanie instrumentów finansowych celem zachęcania wytwórców do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów.

3. Aspekt techniczno - technologiczny

W celu ograniczenia składowania odpadów biodegradowalnych konieczna jest (w ramach Regionu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi) budowa linii technologicznych służących do ich przerobu:

- kompostowni odpadów organicznych,
- linii mechaniczno – biologicznego przerobu odpadów,
- obiektu fermentacji odpadów,
- zakładu termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

Ponadto konieczne jest:

- stworzenie odpowiednich warunków technicznych odzysku i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i poremontowych,
- zorganizowanie gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych.

4. Wdrażanie systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami.

Stworzenie międzygminnych struktur organizacyjnych dla realizacji regionalnego obiektu gospodarki odpadami komunalnymi w tym regionalnego zakładu termicznego przekształcania odpadów.

6.2. Proponowane systemy

Aby zrealizować wymienione cele i kierunki oraz wymogi WPGO i KPGO 2010 zaproponowano dwa rozwiązania systemowe dla gospodarki odpadami komunalnymi różniące się między sobą w warstwie technicznej, ale oparte o jedno rozwiązanie w warstwie organizacyjnej, którym jest podział województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Przygotowując propozycję nowych rozwiązań systemowych w gospodarce odpadami brano pod uwagę:

- kryterium zgodności z prawem,
- realizację celów, wymogów i kierunków opisanych powyżej,
- zasadę zwiększania bezpieczeństwa energetycznego i ekologicznego regionu poprzez rozwój systemów lokalnych.

Przydział do Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Aktualizacja WPGO przewiduje powstanie Regionów Gospodarki Odpadami Komunalnymi (RGOK), w skład, których będą wchodziły związki, porozumienia międzygminne, spółki międzygminne, bądź inne podmioty powołane w intencji wspólnego gospodarowania odpadami. Konieczne do osiągnięcia cele dotyczące zagospodarowania odpadów komunalnych, a w szczególności odpadów ulegających biodegradacji, w ramach poszczególnych RGOK, wskazuje WPGO. Dla każdego RGOK wyznaczone zostały wymagane poziomy odzysku lub unieszkodliwiania poszczególnych strumieni odpadów. Równocześnie dla każdego Regionu określono aktualną moc przerobową instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów. WPGO podaje także zalecenia dotyczące technologii oraz zdolności przerobowych instalacji przerobu odpadów, które pozwolą na realizację ustawowych poziomów redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Funkcję obiektu o charakterze regionalnym w Regionie 4 do którego należy gmina Chełm Śląski, pełni Zakład w Tychach eksploatowany przez „Master” Sp. z o.o. Planowana rozbudowa zakładu mechaniczno-biologicznego przerobu odpadów w Tychach o przepustowości ok. 100 tys. Mg, a także budowa kompostowni w Pszczynie o wydajności ok. 6,5 tys. Mg odpadów, oraz eksploatacja lokalnych obiektów (w Bieruniu) powinny zapewnić realizację kompleksowej gospodarki odpadami w Regionie 4. Zgodnie z zawartymi porozumieniami w ramach Górnośląskiego Związku Metropolitalnego – część odpadów z Regionu 4 (gmina Tychy i gminy wchodzące w skład „Master” Sp. z o.o.) może być

kierowanych do planowanych instalacji termicznego przekształcania odpadów w Regionie 7. Działania te powinny zapewnić osiągnięcie wymaganego poziomu przerobu odpadów ulegających biodegradacji.

Rozwiązania systemowe gospodarki wytwarzanymi odpadami

Niniejszy plan przewiduje konieczność rozwoju obecnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi dla gminy Chełm Śląski. Generalnie, w perspektywie krótkoterminowej system ten będzie się opierał na następujących elementach:

- promocja i rozwój kompostowania odpadów biodegradowalnych przez mieszkańców zabudowy jednorodzinnej,
- korzystanie z usług składowiska odpadów w Tychach,
- dalsze prowadzenie i intensyfikowanie istniejącego systemu zbiórki surowców wtórnych,
- udział gminy w pracach na rzecz powołania Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

WARIANT I – rozwój systemu gospodarki odpadami w zgodzie z Aktualizacją WPGO

Proponowany system zakłada wykorzystanie silnych stron regionu oraz stara się zintegrować politykę w zakresie gospodarowania odpadami z innymi dokumentami strategicznymi. Zgodnie z zapisem KOGO 2010 plan wojewódzki określa regiony (zespoły gmin), w których prowadzona będzie wspólna gospodarka odpadami komunalnymi i funkcjonować będą regionalne obiekty. Dla związków międzygminnych na okres 2008-2013 wyznaczono zadania tworzenia regionalnych systemów gospodarki odpadami.

Dla każdego RGOK wyznaczone zostały wymagane poziomy odzysku lub unieszkodliwiania poszczególnych strumieni odpadów. Równocześnie dla każdego Regionu określono aktualną moc przerobową instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów. WPGO podaje także zalecenia dotyczące technologii oraz zdolności przerobowych instalacji przerobu odpadów, które pozwolą na realizację ustawowych poziomów redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Funkcję obiektu o charakterze regionalnym w Regionie, 4 do którego należy gmina Chełm Śląski, pełni Zakład w Tychach eksploatowany przez „Master” Sp. z o.o. Planowana rozbudowa zakładu mechaniczno-biologicznego przerobu odpadów w tychach o przepustowości ok. 100 tys. Mg, a także budowa kompostowni w Pszczynie wydajności ok. 6,5 tys. Mg odpadów, oraz eksploatacja lokalnych obiektów (w Bieruniu) powinny zapewnić realizację kompleksowej gospodarki odpadami w Regionie 4. Zgodnie z zawartymi porozumieniami w ramach Górnośląskiego Związku Metropolitalnego – część odpadów z Regionu 4 (gmina Tychy i gminy wchodzące w skład „Master” Sp. z o.o.) może być kierowanych do planowanych instalacji termicznego przekształcania odpadów w Regionie 7. Działania te powinny zapewnić osiągnięcie wymaganego poziomu przerobu odpadów ulegających biodegradacji.

WARIANT II – samodzielny rozwój systemu gospodarki odpadami

1. Gmina utrzymuje i rozwija system gospodarki odpadami komunalnymi niezależnie od działań realizowanych w związku z powołaniem i funkcjonowaniem Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi.
2. Gmina będzie opierać swoją gospodarkę odpadami na działaniach związanych z kierowaniem odpadów na składowisko w Tychach oraz do innych instalacji (np. sortowni odpadów).

3. Gmina będzie promować segregację odpadów wytwarzanych przez mieszkańców.
4. Gmina będzie promować kompostowanie przydomowe odpadów komunalnych ulegających biodegradacji. W stosunku do właścicieli ogródków działkowych należy podjąć próbę wdrożenia zasady kompostowania odpadów zielonych, zamiast spalania wysuszonych odpadów roślinnych.
5. Na terenie gminy powstanie instalacja do kompostowania biodegradowalnej frakcji odpadów komunalnych.
6. Zasadnym jest wsparcie prac na rzecz uruchomienia punktu do demontażu odpadów wielkogabarytowych. Oprócz typowych odpadów tego rodzaju, pochodzących ze źródeł komunalnych, ważnym elementem może być tu prowadzenie działalności w zakresie rozdrobnienia opon wielkogabarytowych poprzez ich cięcie do rozmiarów zbliżonych do opon, które są przetwarzane w procesie odzysku energetycznego.
7. Odpady niebezpieczne, które mieszkańcy uprzednio wyselekcjonują ze strumienia wytworzonych przez nich odpadów komunalnych, powinny być kierowane do punktów gromadzenia odpadów niebezpiecznych oraz punktów sprzedaży wybranych produktów (leki, pestycydy, baterie i akumulatory). Dodatkowo firma zbierająca odpady komunalne powinna okresowo, z częstotliwością 2 razy do roku, dokonywać objazdowego zbierania (odbierania) odpadów po wcześniejszym zawiadomieniu mieszkańców (analogicznie można postąpić ze zbieraniem zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego oraz odpadów wielkogabarytowych). Zasadnym jest, by objazdową zbiórkę odpadów niebezpiecznych wysegregowanych przez osoby fizyczne powiązywać z objazdową zbiórką odpadów wielkogabarytowych).
8. Odpady budowlane byłyby zbierane i odbierane do kontenerów a następnie kierowane do odzysku w instalacjach odzysku.

6.3. Propozycja wyboru

W efekcie przeprowadzonej analizy uznano, iż pod względem środowiskowym, finansowym, prawnym i logistycznym, najlepszy jest wybór I wariantu systemu zagospodarowania odpadów. Jedynie ten wariant daje szansę na spełnienie wymagań prawnych nałożonych na gminę. Natomiast oparcie systemu gospodarki odpadami na działaniach zarysowanych w drugim wariantcie – daje iluzoryczne szanse rozwiązania problemów gospodarki odpadami, ale jedynie w krótkoterminowej perspektywie czasowej. Uzasadnione jest to tym, że działania podejmowane w skali lokalnej mogą co najwyżej zakończyć się wybudowaniem sortowni odpadów, która w dłuższej perspektywie czasowej jest całkowicie niewystarczającym elementem systemu który nie zapewni spełnienia prawnych wymogów. W skali długookresowej jedynie I wariant daje szansę rozwiązania problemów gospodarki odpadami. Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż prowadzone obecnie działania nie kłócą się z działaniami podejmowanymi w ramach I i II wariantu, gdyż będą one w przyszłości elementem regionalnego systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

7. Monitorowanie realizacji planu

7.1 *Instrumenty zarządzania gospodarką odpadami*

Podstawą właściwej oceny wdrażania założeń planu gospodarki odpadami oraz określenia problemów w osiąganiu założonych celów jest prawidłowy i jednolity system sprawozdawczości, oparty na zestawie określonych wskaźników. Powinien on zapewnić stałą kontrolę jakości zarządzania gospodarką odpadami, planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych oraz pozwolić regulować działalność podmiotów na rynku odpadów a jednocześnie ułatwiać funkcjonowanie systemu wydawania decyzji, udzielania zezwoleń i egzekucji.

Obecny system monitorowania stanu gospodarki odpadami nie zapewnia spójności danych. Istniejące bazy nie są w wystarczającym stopniu uzupełniane informacjami, a dane w nich zawarte w wielu przypadkach znacznie się między sobą różnią. Szczególnie dużym problemem jest uzyskanie informacji dotyczących odpadów komunalnych. Do 2007 r. podmioty odbierające odpady komunalne nie miały obowiązku wykazywać ich ilości w rocznych sprawozdaniach składanych marszałkowi województwa (zbiorczych zestawieniach danych o rodzajach i ilości odpadów, o sposobach gospodarowania nimi oraz o instalacjach i urządzeniach służących do odzysku i unieszkodliwiania odpadów). Począwszy od 2007 r., sytuacja ta uległa zmianie i podmioty te mają obowiązek raportować dane o odpadach komunalnych. Biorąc jednak pod uwagę stan obecny, w dalszym ciągu problemową pozostanie kwestia niewywiązywania się podmiotów z obowiązku ewidencjonowania odpadów. Służby kontrolne nie są w stanie dotrzeć do wszystkich „niewywiązujących się”, a sankcje karne, o ile w ogóle są nakładane, nie są na tyle dotkliwe, aby skutkowały nagłą poprawą. Poza tym w dalszym ciągu największą ilością danych dotyczących odpadów komunalnych dysponują gminy. Zgodnie z ustawą o utrzymaniu czystości i porządku w gminach (tekst jednolity: Dz. U. z 2005 r. nr 236, poz. 2008, z późn. zm.) gminy powinny otrzymywać informacje od przedsiębiorstw komunalnych odnośnie ilości zebranych na ich terenie odpadów oraz sposobów gospodarowania nimi. Niestety, firmy te nie zawsze przekazują informacje w pełny i prawidłowy sposób, skutkiem, czego sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami mogą nie obrazować rzeczywistego stanu gospodarki odpadami na terenie gmin.

Wyżej wymienione problemy w przepływie informacji powinny zostać rozwiązane w formie odpowiednich przepisów. Zasadnym byłoby stworzenie takiego systemu prawnego, który skutecznie dyscyplinowałby organy ochrony środowiska każdego szczebla za brak egzekwowania wynikających z prawa obowiązków sprawozdawczych. Jednak w obliczu niewystarczającej skuteczności obowiązującego prawa, należy przewidzieć inne rozwiązania organizacyjne.

7.2 *Monitorowanie realizacji planu gospodarki odpadami*

Ocenę realizacji celów wskazanych w niniejszym dokumencie prowadzić się będzie w oparciu o porównanie wskaźników przedstawionych w poniższej tabeli, odpowiadających założonym w planie celom. Podstawowymi źródłami informacji niezbędnymi do dokonania przedmiotowej oceny będą przede wszystkim:

1. Wojewódzki Systemu Odpadowy (WSO) prowadzony przez Marszałka Województwa Śląskiego
2. Sprawozdania od podmiotów prowadzących działalność w zakresie odbierania odpadów komunalnych

3. Monitoring prowadzony przez instytucje:

- Urząd Gminy w Chełmie Śląskim,
- Główny i Wojewódzki Urząd Statystyczny,
- Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Katowicach,
- Dane własne Urzędu Marszałkowskiego Województwa Śląskiego,

W celu nadzoru nad realizacją opracowanego planu przyjęto wskaźniki, które będą pomocne w przedstawianiu stopnia realizacji założonych celów i zadań.

Tabela 7.2.1

Lp.	Nazwa wskaźnika	Źródło danych	Jednostka	Wartość w 2008 r.	Zakładana wartość w 2009	Zakładana wartość w 2011
1.	Odsetek masy zbieranych odpadów komunalnych w stosunku do masy powstających odpadów	GUS, wskaźniki	%	97	98	100
2.	Odsetek odpadów komunalnych zebranych selektywnie	GUS, Urząd Gminy	%	15,2	15,2*	15,2*
3.	Odsetek mieszkańców objętych umowami na odbieranie odpadów (do końca 2010 - 100%)	Urząd Gminy	%	88	90	100
4.	Odsetek mieszkańców objętych systemem selektywnego zbierania	Urząd Gminy	%	100	100	100
5.	Liczba legalnych składowisk odpadów komunalnych nie spełniających wymogów technicznych	WIOŚ, Urząd Gminy	szt.	-	-	-
6.	Odsetek składowanych bez przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych	GUS, Urząd Gminy	%	100	90	85
7.	Liczba czynnych składowisk odpadów komunalnych	WIOŚ, Urząd Gminy	szt.	-	-	-
8.	Ograniczenie składowania odpadów ulegających biodegradacji	Urząd Gminy	% w stosunku do wytw. w 1995 r.	0	15	30
9.	Wydzielenie odpadów niebezpiecznych z odpadów komunalnych	GUS, Urząd Gminy	% w stos. do całkow. ich ilości w zmieszanych odp. komunalnych	0	30	60
10.	Poziom selektywnego zbierania odpadów (surowców wtórnych)	GUS, Urząd Gminy	% w stos. do całkow. ich ilości wytwarzanych odp. komunalnych	8,7	8,7*	11
11.	Poziom selektywnego zbierania odpadów wielkogabarytowych	GUS, Urząd Gminy	% w stos. do całkow. ich ilości w wytw. odp. wielkogabaryt.	98,9	98,9*	98,9*
12.	Łączna przepustowość istniejących kompostowni	WIOŚ, Urząd Gminy	tys. Mg/rok	-	-	-

	odpadów zielonych					
13.	Masa wytworzonych komunalnych osadów ściekowych	GUS, Urząd Gminy	tys. Mg s.m.	b.d.	b.d.	b.d.
14.	Odsetek zagospodarowanych komunalnych osadów ściekowych	GUS, Urząd Gminy	%	b.d.	b.d.	b.d.

Źródło: Opracowane na podstawie Aktualizacji WPGO Województwa Śląskiego

* osiągnięta wartość w roku bazowym przewyższa zakładaną wartość na lata kolejne, dlatego proponuje się utrzymanie poziomu w kolejnych latach

Należy dodać, że w ciągu najbliższych lat wysoce prawdopodobnym jest pojawienie się przepisów, które będą weryfikować (i prawdopodobnie podwyższać) wartości wyżej wymienionych wskaźników. Ponadto pojawią się nowe uregulowania prawne, które pośrednio i bezpośrednio będą wpływać na gospodarkę odpadami. Dotyczy to zwłaszcza takich zagadnień, jak:

- przepisy normujące właściwości paliw alternatywnych i pozostałości po procesach biologicznej obróbki,
- przepisy precyzujące gospodarowanie odpadami ulegającymi biodegradacji (zwłaszcza w zakresie określania udziału frakcji ulegającej biodegradacji w odpadach komunalnych kierowanych do składowania),
- przepisy o dopuszczalnych poziomach ilości i jakości odpadów kierowanych do składowania,
- przepisy o traktowaniu odpadów jako odnawialnych źródeł energii,
- podnoszenie poziomów odzysku i recyklingu wybranych grup produktów i odpadów.

8. Harmonogram rzeczowo-finansowy

W celu spełnienia celów i kierunków działań założonych w niniejszym planie, określono zadania przewidziane do realizacji wraz ze wskazaniem jednostek odpowiedzialnych za realizację poszczególnych zadań i terminami realizacji tych zadań.

W tabeli 8.1.1 zamieszczono harmonogram rzeczowo – finansowy realizacji zadań w gospodarce odpadami wraz z określeniem źródeł finansowania tych przedsięwzięć.

Tabela 8.1.1 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji zadań w gospodarce odpadami wraz z określeniem źródeł finansowania przedsięwzięć w gospodarce odpadami.

Lp.	Zadanie	Okres realizacji	Jednostka odpowiedzialna	Szacunkowe koszty w 2009 [tys. zł]	Źródła finansowania
	Współtworzenie i udział gminy w strukturze ponadgminnej - regionie gospodarki odpadami komunalnymi	2008-2010	Wójt, Rada Gminy, Urząd Gminy		
	Współtworzenie Zakładu Kompleksowego Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Tychach	2009-2015	Międzygminne Przedsiębiorstwo Gospodarki Odpadami i Energetyki Odnawialnej		Fundusz Spójności

			„MASTER”		
	Utrzymanie systemu zbierania odpadów komunalnych	2008	Wójt, Urząd Gminy		
	Objęcie wszystkich mieszkańców gminy systemem selektywnego zbierania poszczególnych frakcji odpadów komunalnych (w tym – niebezpiecznych oraz wielkogabarytowych) oraz rozwój tego systemu, także utrzymanie punktów gromadzenia odpadów w miejscach publicznych (kosze uliczne)	2009	Wójt, Urząd Gminy	75 na 2009 r.	Budżet gminy
	Finansowanie selektywnego zbierania odpadów opakowaniowych i niebezpiecznych ze źródeł komunalnych (np. finansowanie zakupu worków do selektywnej zbiórki)	2008-2011	Wójt, Urząd Gminy,	30 na 2009 r.	Budżet gminy
	Aktualizacja gminnego planu gospodarki odpadami	2011	Wójt	9	Budżet gminy
	Sporządzenie sprawozdania z realizacji gminnego planu gospodarki odpadami:	=> koniec marca 2009 => koniec marca 2011	Wójt		
	Wydanie decyzji w sprawie usuwania odpadów z miejsc na ten cel nieprzeznaczonych i wydanie decyzji zmierzających do uzyskania pożądanego stanu	2008-2011	Wójt	b.k.	
	Akcja edukacyjna wśród mieszkańców gminy na temat związków prawidłowego gospodarowania odpadami z ich oddziaływaniem na środowisko	2008-2015	Wójt, Urząd Gminy, Rada Gminy		
10.	Dostosowanie „Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie gminy” do zaktualizowanego planu gospodarki odpadami i przepisów prawa	nie później niż 3 mies. od daty uchwalenia APGO	Wójt, Urząd Gminy, Rada Gminy	b.k.	
11.	Dostosowanie wymagań stawianych przedsiębiorcom ubiegającym się o uzyskanie zezwolenia na prowadzenie działalności w zakresie odbierania odpadów komunalnych od właścicieli nieruchomości do APGO i „Regulaminu...” oraz dokonanie aktualizacji	Nie później niż 6 miesięcy od daty wejścia w życie Uchwały w sprawie „Regulaminu...”	Wójt, Urząd Gminy, Rada Gminy	b.k.	

	wydanych decyzji				
12.	Wsparcie kadrowe służb ochrony środowiska	2008-2015	Wójt, Urząd Gminy		
13.	Usuwanie „dzikich wysypisk”	2008-2011	Urząd Gminy	9,5	Budżet gminy

9. Źródła finansowania

Zbilansowanie możliwości

Dofinansowanie w zakresie gospodarki odpadami jest możliwe z następujących źródeł:

- Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego Działania 4.1 Infrastruktura wodno-ściekowa i gospodarka odpadami
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko Działanie 2.1 Kompleksowe przedsięwzięcia z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi ze szczególnym uwzględnieniem odpadów niebezpiecznych
- Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej
- Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Katowicach
- fundusze powiatowe i gminne
- kredyty i pożyczki preferencyjne udzielane np. przez Bank Ochrony Środowiska, Fundację Rozwoju Śląska
- kredyty międzynarodowych instytucji finansowych (Europejski Bank Odbudowy i Rozwoju, Bank Światowy)
- kredyty i pożyczki udzielane przez banki komercyjne
- Ekofundusz
- Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy
- Konkurs „Polska wolna od azbestu”
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

Regionalny Program Operacyjny Województwa Śląskiego

W ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego nie przewiduje się budowy nowych składowisk odpadów, natomiast nacisk zostanie położony na ograniczenie ilości odpadów deponowanych i zdeponowanych w środowisku.

Uprawnionymi podmiotami do otrzymania dofinansowania na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są:

- Jednostki samorządu terytorialnego, ich związki i stowarzyszenia
- Jednostki organizacyjne jst posiadające osobowość prawną
- Spółki wodne
- Parki narodowe i krajobrazowe
- Organizacje pozarządowe
- Partnerzy społeczni i gospodarczy

- Jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną (nie wymienione wyżej)

W ramach gospodarki odpadami wsparcie uzyskują projekty z zakresu selektywnej zbiórki odpadów, ich odzysku, recyklingu oraz unieszkodliwiania, oczyszczania terenów z odpadów zawierających azbest, oraz rekultywacji obszarów zdegradowanych i składowisk odpadów na cele przyrodnicze.

Wsparcie uzyskują projekty prowadzące do zapobiegania oraz minimalizacji wytwarzania odpadów polegające na wdrożeniu systemowych rozwiązań selektywnej zbiórki odpadów, a także projekty zorientowane na przywracanie wartości środowiskowych zdegradowanych przestrzeni.

Typy projektów:

- rozwój selektywnej zbiórki odpadów (w tym także akcje promocyjne jako element większego projektu),
- recykling odpadów (w tym budowa i rozwój zakładów odzysku i unieszkodliwiania odpadów),
- kompleksowe oczyszczanie terenu z odpadów zawierających azbest, a także usuwanie azbestu z budynków użyteczności publicznej wraz z zapewnieniem bezpiecznego unieszkodliwiania odpadów,
- rekultywacja zdegradowanych obszarów poprzemysłowych na cele przyrodnicze.

Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko

Celem Programu w zakresie gospodarki odpadami jest redukcja ilości składowanych odpadów komunalnych i zwiększenie udziału odpadów komunalnych poddawanych odzyskowi i unieszkodliwianiu innymi metodami niż składowanie oraz likwidacja zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

W zakresie gospodarki odpadami wspierane będą działania w zakresie zapobiegania oraz ograniczania wytwarzania odpadów komunalnych, wdrażania technologii odzysku, w tym recyklingu, wdrażania technologii ostatecznego unieszkodliwiania odpadów komunalnych, a także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów oraz rekultywacja terenów zdegradowanych.

W ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko w zakresie gospodarki odpadami realizowane będą duże inwestycje według listy indykatywnej oraz w drodze konkursu inwestycje z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi dotyczące instalacji i systemów obsługujących min. 150 tys. mieszkańców. Będą dofinansowane inwestycje, które przyczyniają się wdrożenia nowoczesnych technologii odzysku i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, w tym termicznego przekształcania odpadów oraz intensyfikacji odzysku, a także recyklingu odpadów oraz ich unieszkodliwiania w procesach innych niż składowanie, w także likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

W ramach priorytetu oprócz inwestycji z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi dotyczące instalacji i systemów obsługujących min. 150 tys. mieszkańców, będą realizowane duże inwestycje. W ramach działania budowane będą instalacje umożliwiające przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu lub unieszkodliwiania poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie. Ponadto będzie realizowane tworzenie kompleksowych systemów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności niebezpiecznych, a także odpadów wielkogabarytowych

i budowlanych. Będą podejmowane również działania na rzecz likwidacji zagrożeń wynikających

ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami obsługujących minimum 150 tys. mieszkańców.

Przykładowe rodzaje projektów realizowane w ramach POIiŚ w obszarze gospodarki:

- kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania, a także działania na rzecz likwidacji zagrożeń wynikających ze składowania odpadów zgodnie z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami;
- budowa:
 - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
 - składowisk (wyłącznie jako element zakładu zagospodarowania odpadów),
 - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- przygotowanie kompleksowej dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia w ramach działania.

Podmiotami uprawnionymi do otrzymania dofinansowania na inwestycje w zakresie gospodarki odpadami są:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego.

W ramach POIiŚ nie ma żadnych ograniczeń co do minimalnej, czy też maksymalnej wartości projektu.

Projekt, aby mógł otrzymać dofinansowanie w ramach POIiŚ powinien spełniać bezwzględnie następujące kryteria:

- projekt nie może obejmować wyłącznie budowy, rozbudowy lub modernizacji składowiska odpadów
- koszty przeznaczone na rekultywację składowisk odpadów nie mogą przekroczyć 10% całkowitego kosztu inwestycji
- projekt z zakresu gospodarki odpadami komunalnymi obsługujący minimalnie 150 tys. mieszkańców
- zgodność projektu z krajowym i wojewódzkimi planami gospodarki odpadami.

Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Narodowy Fundusz stosuje następujące formy pomocy finansowej:

1. pożyczki preferencyjne,
2. pożyczki płatnicze,

3. kredyty udzielane ze środków Narodowego Funduszu przez banki w ramach linii kredytowych,
4. dotacje,
5. dopłaty do oprocentowania preferencyjnych kredytów i pożyczek,
6. pożyczki w ramach umowy konsorcjum,
7. promesy pomocy finansowej przedsięwzięcia,
8. poręczenia spłaty kredytów oraz zwrotu środków przyznanych przez rządy państw obcych i organizacje międzynarodowe, przeznaczonych na realizację zadań ochrony środowiska i gospodarki wodnej, zgodnie z ustawą z 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. 2003 r. Nr 174 poz. 1689 z późn. zm.). Udzielając poręczenia Narodowy Fundusz wymaga zabezpieczeń na okoliczność roszczeń wynikających z tytułu wykonywania obowiązków poręczyciela i pobiera opłatę prowizyjną,
9. umorzenia pożyczek preferencyjnych,
10. przekazanie środków jednostkom budżetowym.

Zgodnie z listą priorytetowych Programów NFOŚiGW następujące inwestycje w obszarze ochrony powierzchni ziemi, gospodarowania odpadami i zasobami będą mogły otrzymać wsparcie finansowe:

- kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku, w tym recyklingu oraz unieszkodliwiania,
- budowa:
 - punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
 - instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
 - instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
 - instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
 - instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie,
- kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów,
- modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza),
- dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów,
- przygotowanie dokumentacji niezbędnej do wnioskowania i realizacji przedsięwzięcia (w tym studium wykonalności, dokumentacja techniczna dla projektów, dokumentacja przetargowa),
- racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne,
- wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów użytkowych lub niebezpiecznych,
- zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i użytkowych,

- zagospodarowanie i unieszkodliwianie substancji kontrolowanych,
- zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Beneficjenci NFOŚiGW w obszarze gospodarki odpadami:

- 1) Kompleksowe systemy gospodarowania odpadami komunalnymi od projektu do realizacji, uwzględniające, co najmniej: działania prewencyjne, selektywne zbieranie, przygotowanie odpadów do odzysku lub unieszkodliwiania oraz, o ile wynika to z planów gospodarki odpadami, instalacje do odzysku (w tym recyklingu) oraz unieszkodliwiania.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach Priorytetu (osi) II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Programu Infrastruktura i Środowisko.

- 2) Budowa:

- punktów selektywnego zbierania odpadów komunalnych, w szczególności odpadów niebezpiecznych,
- instalacji umożliwiających przygotowanie odpadów do procesów odzysku, w tym recyklingu,
- instalacji do odzysku, w tym recyklingu poszczególnych rodzajów odpadów komunalnych,
- instalacji do termicznego przekształcania odpadów komunalnych z odzyskiem energii,
- instalacji do unieszkodliwiania odpadów komunalnych w procesach innych niż składowanie.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jednostek samorządu terytorialnego,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach Priorytetu (osi) II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Programu Infrastruktura i Środowisko.

- 3) Kształtowanie postaw konsumentów w zakresie selekcji odpadów

Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających ochronie środowiska, w tym w zakresie selekcji odpadów poprzez kampanie informacyjno-promocyjne dotyczące wybranych aspektów środowiska i jego ochrony prowadzone z udziałem środków masowego przekazu, społecznych organizacji ekologicznych i innych podmiotów, w tym badania opinii publicznej ex-ante i ex-post. Ocena merytoryczna wniosku ma na celu dokonanie wyboru najciekawszych pod względem merytorycznym i dydaktycznym projektów, które gwarantują realizację celów programu, jak również zapewniają osiągnięcie optymalnego efektu rzeczowego i ekologicznego.

- 4) Modernizacja instalacji termicznego unieszkodliwiania odpadów (w kierunku obniżenia emisji zanieczyszczeń do powietrza)

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst.

5) Dostosowanie istniejących składowisk odpadów do obowiązujących przepisów

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty działające w imieniu Skarbu Państwa,
- podmioty odpowiedzialne za realizację zadań, które uzyskały dofinansowanie w ramach Priorytetu (osi) II: Gospodarka odpadami i ochrona powierzchni ziemi, Programu Infrastruktura i Środowisko ”.

Beneficjentami nie mogą być podmioty, dla których pomoc publiczna, na rekultywację zgodnie z pkt 38 Wspólnotowych wytycznych dotyczących pomocy państwa na rzecz ochrony środowiska naturalnego (Dz. Urz. WE C 37,3.02.2001) jest niedopuszczalna.

6) Racjonalizacja gospodarki zasobami i odpadami poprzez wsparcie dla wdrożenia nowych technologii w zakresie ograniczania materiałochłonności i ilości wytwarzanych odpadów innych niż komunalne.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst, w tym:
- podmioty uzyskujące wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

7) Wsparcie dla przedsiębiorstw w zakresie odzysku i unieszkodliwiania odpadów poużytkowych lub niebezpiecznych, zagospodarowanie odpadów opakowaniowych i poużytkowych.

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty uzyskujące wsparcie z wpływów pochodzących z opłat wynikających z ustawy z dnia 11 maja 2001r. o obowiązkach przedsiębiorców w zakresie gospodarowania niektórymi odpadami oraz o opłacie produktowej i opłacie depozytowej, w tym:
- podmioty uzyskujące wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

8) Zagospodarowanie i unieszkodliwianie substancji kontrolowanych

Beneficjenci:

- jednostki samorządu terytorialnego (jst) i ich związki,
- przedsiębiorcy oraz podmioty świadczące usługi z zakresu zadań własnych jst,
- podmioty uzyskujące wsparcie z wpływów pochodzących z opłat wynikających z ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o substancjach zubożających warstwę ozonową (Dz. U. Nr 121, poz. 1263 z późn. zm.),
- w tym:

- podmioty uzyskujące wsparcie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

9) Zbieranie i demontaż pojazdów wycofanych z eksploatacji oraz gospodarowanie odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji.

Beneficjenci:

- gminy, które ponoszą koszty w zakresie zbierania porzuconych pojazdów wycofanych z eksploatacji,
- przedsiębiorcy prowadzący stacje demontażu, którzy spełniają wymagania dla uzyskania dopłat do demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji;
- podmioty prowadzące działania inwestycyjne w zakresie gospodarowania odpadami powstałymi w wyniku demontażu pojazdów wycofanych z eksploatacji (przedsiębiorcy prowadzący stację demontażu, przedsiębiorcy prowadzącemu strzępiarkę lub inną instalację przetwarzania, odzysku lub recyklingu odpadów pochodzących z pojazdów wycofanych z eksploatacji, przedsiębiorcy prowadzący punkt zbierania pojazdów).

Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Zgodnie z priorytetowymi kierunkami WFOŚiGW w Katowicach w zakresie ochrony powierzchni ziemi i gospodarki odpadami, będą wspierane przede wszystkim następujące inwestycje:

- ochrona i racjonalne wykorzystanie gleb z dostosowaniem formy zagospodarowania oraz kierunków i intensywności produkcji do ich naturalnego potencjału przyrodniczego,
- rekultywacja gleb zdegradowanych,
- minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
- wprowadzenie systemowej gospodarki odpadami komunalnymi, zapewniającej osiągnięcie ustalonych dla województwa limitów i poziomu odzysku,
- utworzenie 5 - 6 regionalnych składowisk odpadów oraz 2 - 3 zakładów segregacji i przerobu odpadów komunalnych,
- wprowadzenie nowoczesnego systemu unieszkodliwiania i gospodarczego wykorzystania odpadów powstających w sektorze gospodarczym,
- pełne zagospodarowanie odpadów niebezpiecznych.

Powiatowe i Gminne Fundusze Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej

Jednostki organizacyjne gmin, spółki z udziałem gmin, organizacje pozarządowe mogą starać się pozyskać dofinansowanie w ramach Gminnych lub Powiatowych Funduszy Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na zadania usprawniające gospodarkę odpadami.

Bank Ochrony Środowiska

Kredyt ekologiczny jest przyznawany na zakup lub montaż wyrobów służących ochronie środowiska. Wszystkie podmioty mogą starać się o pozyskanie preferencyjnego kredytu. Maksymalna

kwota kredytu może wynieść do 100% kosztów zakupu i kosztów montażu, przy czym koszty montażu mogą być kredytowane w jednym z poniższych przypadków:

- gdy Sprzedawca, z którym Bank podpisał porozumienie jest jednocześnie Wykonawcą,
- gdy Wykonawca jest jednostką autoryzowaną przez Sprzedawcę, z którym Bank podpisał porozumienia,
- gdy Bank podpisał z Wykonawcą porozumienie dotyczące montażu urządzeń i wyrobów zakupionych wyłącznie na zasadach obowiązujących dla niniejszego produktu.

Okres kredytowania wynosi do 5 lat. Oprocentowanie jest zmienne, ustalone na podstawie uchwały Zarządu BOŚ S.A. W przypadku zawarcia umowy pomiędzy Bankiem a sprzedawcą, bądź producentem urządzeń kredyty udzielone na zakupy tych urządzeń mogą być oprocentowane od 1% w skali roku.

Fundacja Rozwoju Śląska

Pożyczki przyznawane są przedsiębiorcom działającym na terenie województwa śląskiego realizującym przedsięwzięcia przyczyniające się do rozwoju gospodarczego firmy, w tym do tworzenia nowych miejsc pracy w województwie śląskim. O pożyczki mogą ubiegać się również przedsiębiorstwa z udziałem jednostek samorządu terytorialnego. Środki uzyskane z pożyczki mogą być przeznaczone na cele bezpośrednio związane z prowadzoną działalnością. Pożyczki są udzielane wyłącznie małym przedsiębiorcom, zgodnie z ustawą z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2007 r. nr 155, poz. 1095 z późn. zm.).

Fundacja EkoFundusz

Zadaniem Fundacji jest dofinansowanie przedsięwzięć w dziedzinie ochrony środowiska, które mają nie tylko istotne znaczenie w skali regionu czy kraju, ale także wpływają na osiągnięcie celów ekologicznych uznanych za priorytetowe w skali europejskiej lub światowej. Ta specyfika EkoFunduszu uniemożliwia mu finansowanie przedsięwzięć, których celem jest rozwiązywanie tylko lokalnych problemów. Zadaniem EkoFunduszu jest też ułatwienie transferu na polski rynek najlepszych technologii z krajów-donatorów, a także stymulowanie rozwoju polskiego przemysłu ochrony środowiska.

Jednym z priorytetowych zadań EkoFunduszu jest gospodarka odpadami i rekultywacja gleb zanieczyszczonych. Rodzaje realizowanych projektów:

- organizacja kompleksowych systemów zbierania, recyklingu i zagospodarowania odpadów komunalnych obsługujących 50 - 250 tys. mieszkańców;
- unieszkodliwianie odpadów niebezpiecznych;
- budowa instalacji do recyklingu odpadów komunalnych i niebezpiecznych;
- modernizacje technologii przemysłowych prowadzące do eliminacji powstawania odpadów niebezpiecznych (tzw. „czyste technologie”).

Wnioskodawcami mogą być jednostki samorządu terytorialnego, przedsiębiorcy, a także instytucje charytatywne i wyznaniowe, społeczne organizacje ekologiczne, dyrekcje parków narodowych i krajobrazowych, placówki oświatowe, edukacyjne, placówki służby zdrowia oraz spółdzielnie mieszkaniowe.

Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy

W ramach Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego można dofinansować działania związane z promocją zrównoważonego rozwoju poprzez lepsze wykorzystanie i zarządzanie zasobami. W ramach Mechanizmów Finansowych mogą być realizowane projekty inwestycyjne na zagospodarowanie segregowanych odpadów. Beneficjentami mogą być wszystkie instytucje sektora publicznego i prywatnego oraz organizacje pozarządowe utworzone w prawny sposób w Polsce i działające w interesie publicznym.

Konkurs „Polska wolna od azbestu”

Konkurs jest organizowany przez Centrum Wspierania Inicjatyw Pozarządowych. Konkurs jest skierowany do wszystkich gmin i powiatów. Celem Konkursu jest wyłonienie i nagrodzenie gmin i powiatów, które wyróżniają się skutecznym i sprawnym działaniem w zakresie usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest. Nagrody pieniężne należy wykorzystać na:

- działania związane z realizacją inwestycji mających na celu usuwanie azbestu i wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych użyteczności publicznej,
- budowę i modernizację składowisk odpadów,
- likwidację oddziaływania azbestu i wyrobów zawierających azbest na zdrowie mieszkańców,
- akcje informacyjno – edukacyjne.

Program Rozwoju Obszarów Wiejskich

W ramach PROW wyodrębniono oś priorytetową 3 „Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej”, w ramach której określono 3 działania mające związek z gospodarką odpadami.

W ramach Działania Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna ubezpieczona na podstawie ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, jako rolnik, małżonek rolnika lub domownik.

W ramach Działania Tworzenie i rozwój mikroprzedsiębiorstw, można dofinansować wytwarzanie produktów energetycznych z biomasy; Beneficjentem może być osoba fizyczna lub osoba prawna, lub jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej, która prowadzi (podejmuje) działalność jako mikroprzedsiębiorstwo zatrudniające poniżej 10 osób, i mające obrót nieprzekraczający równowartości w zł 2 mln euro. Działalność powinna być prowadzona w gminie wiejskiej albo w gminie wiejsko-miejskiej lubi miejskiej liczących poniżej 5 tys. mieszkańców lub na obszarach wiejskich pod warunkiem, iż obszary te nie należą do gmin wiejsko-miejskich lub miejskich liczących powyżej 20 tys. mieszkańców.

W ramach Działania Podstawowe usługi dla gospodarki i ludności wiejskiej, można dofinansować, tworzenie systemów zbioru, segregacji, wywozu odpadów komunalnych oraz wytwarzanie lub dystrybucję energii ze źródeł odnawialnych, w szczególności wiatru, wody, energii geotermalnej, słońca, biogazu albo biomasy. Beneficjentem może być gmina lub inna jednostka organizacyjna, dla której organizatorem jest jst.

10. Analiza oddziaływania na środowisko

Analiza celów, kierunków i zadań ustanowionych w niniejszej aktualizacji Planu Gospodarki Odpadami dla gminy Chełm Śląski wykazała, że są one zgodne z celami strategicznymi wynikającymi z dokumentów wyższego szczebla oraz przyczyniają się do ich realizacji. Wskazane problemy związane z gospodarką odpadami na terenie gminy w większości przypadków znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w PGO zadań do realizacji. Sytuacja, w której PGO nie zostanie wdrożony, prowadzić będzie do nasilenia problemów związanych z ochroną środowiska.

Przeprowadzona analiza oraz wynikająca z niej ocena zapisów PGO pozwala na stwierdzenie, że ich realizacja spowoduje poprawę systemu gospodarki odpadami, a tym samym jakości środowiska. Równolegle wpłynie ona na ograniczanie zużywania zasobów środowiskowych, przy jednoczesnym zachowaniu warunków do harmonijnego wzrostu gospodarczego pozwalającego na pokrycie potrzeb gminy i jej mieszkańców. Ponadto, istotne są następujące fakty:

1. Dokument uwzględnia zapisy aktualizacji Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami, w którym przyjęte rozwiązania były poddane procedurze oceny oddziaływania na środowisko. W związku z tym, w niniejszym dokumencie określono konkretne kierunki działań mające na celu realizację poszczególnych zadań, z zachowaniem zgodności z dokumentami wyższego szczebla, a tym samym z rozwiązaniami których wpływ na środowisko został oceniony jako pozytywny.
2. PGO został dostosowany do przepisów, które zmieniły się od czasu uchwalenia poprzedniego dokumentu. Odnosi się on także częściowo do projektów nowych przepisów bądź tendencji zmian systemowych pojawiających się na szczeblu krajowym bądź europejskim.
3. Dokument odnosi się do zmiany uwarunkowań mających wpływ na gospodarkę odpadami w gminie Chełm Śląski i jej najbliższej okolicy.
4. Dokument określa zadania konieczne do realizacji; wyraźniej także określa główne problemy środowiskowe i wskazuje na przyczynę ich występowania.

Niniejsza aktualizacja nie powoduje środowiskowych oddziaływań o znaczeniu transgranicznym. Z kolei kwestia oddziaływań skumulowanych w aspekcie objętym przedmiotowym opracowaniem jest adekwatna (uwzględniając skalę) do wyników procedury oceny oddziaływania na środowisko przeprowadzanej dla Wojewódzkiego Programu Ochrony Środowiska i Wojewódzkiego Planu Gospodarki Odpadami. Poprzez powiązanie z innymi dokumentami wyznaczającymi ramy dla realizacji późniejszych przedsięwzięć i z problemami dotyczącymi ochrony środowiska należy określić, iż realizacja zapisów przedmiotowego dokumentu nie spowoduje zwiększenia negatywnego wpływu na środowisko.

Intencją Wójta Gminy Chełm Śląski oraz autorów opracowania jest rozwój systemu gospodarki odpadami w kierunku usprawnienia, z uwzględnieniem priorytetu ochrony środowiska i zasad dyscypliny finansów publicznych (w sposób adekwatny do możliwości budżetowych). Na szczeblu strategicznym, którego wyrazem jest opracowanie aktualizacji planu gospodarki odpadami, wytyczono ramy realizacji konkretnych przedsięwzięć w sposób uwzględniający zmiany systemowe w ochronie środowiska takie jak m.in.:

- integracja wszystkich aspektów środowiskowych,
- rozwój metod analitycznych opartych na analizie cyklu życia,
- rozwój odnawialnych źródeł energii w powiązaniu z gospodarką odpadami, ochroną powietrza i ochroną wód,

- zaostrenie przepisów europejskich dotyczących zagospodarowania odpadów i mas ziemnych pochodzących z eksploatacji kopalin, zaostrenie standardów jakości środowiska, ochrony gleby i ziemi, jakości środowiska miejskiego, efektywności energetycznej, odpowiedzialności producentów i podmiotów wprowadzających produkty na rynek.

Realizacja przyjętych w niniejszym dokumencie zadań:

- 1) powinna wyeliminować:
 - a) przenikanie odpadów do środowiska w sposób niekontrolowany (Urząd Gminy jako organ wykonawczy samorządu lokalnego odpowiedzialny za stan środowiska),
 - b) podrzucanie swoich odpadów do pojemników stanowiących wyposażenie innych nieruchomości,
 - c) podrzucanie odpadów innych niż komunalne do odpadów komunalnych,
 - d) porzucanie odpadów w miejscach do tego nie przeznaczonych na terenie innych nieruchomości (w tym: w lesie, parku, itp.),
- 2) zrealizuje zasadę „zanieczyszczający płaci”,
- 3) zwiększy możliwości odzysku odpadów surowcowych już u źródła,
- 4) spowoduje ograniczanie ilości odpadów ulegających biodegradacji przekazywanych do unieszkodliwienia poprzez składowanie,
- 5) przyczyni się do szeregu korzystnych efektów takich jak: zmniejszenie emisji zanieczyszczeń gazowych i bioaerozoli do powietrza atmosferycznego, ograniczenie odpadów kierowanych do składowania na składowisko,
- 6) polepszy stan zabezpieczenia środowiska przed zagrożeniem ze strony wytwarzanych i zagospodarowywanych odpadów,
- 7) podniesie stopień zabezpieczenia środowiska wodnego przed zanieczyszczeniem.

11. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Plan gospodarki odpadami jest jednym z podstawowych dokumentów strategicznych w dziedzinie gospodarki odpadami. Na szczeblu lokalnym jest on odzwierciedleniem Krajowego Planu Gospodarki Odpadami, mającym wdrożyć jego ustalenia na odpowiednio niższym poziomie. Dokumenty te aktualizuje się co 4 lata. Są one opracowywane na szczeblu krajowym, wojewódzkim, powiatowym i gminnym.

Poprzedni Plan Gospodarki Odpadami dla gminy Chełm Śląski, obejmujący lata 2004-2007 wraz z perspektywą na lata 2008-2011, został uchwalony w 2004 r. Niniejsze opracowanie jest aktualizacją tego dokumentu. Celem niniejszej aktualizacji jest dostosowanie zapisów pierwotnego dokumentu do obecnych uwarunkowań oraz do faktycznego stanu zarządzania systemem ochrony środowiska i gospodarki odpadami.

Dokument został podzielony na poszczególne rozdziały, które kolejno przedstawiają:

- uwarunkowania gospodarki odpadami,
- analizę stanu gospodarki odpadami,
- prognozę zmian w zakresie gospodarki odpadami,
- cele, kierunki i proponowany system,
- monitorowanie realizacji planu,
- harmonogram rzeczowo – finansowy,
- źródła finansowania,
- analizę oddziaływania na środowisko,
- streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Analiza stanu gospodarki odpadami pozwoliła zidentyfikować główne problemy tej dziedziny życia publicznego. Określono problemowe zagadnienia występujące na terenie gminy, których rozwiązanie jest kluczowe dla sprostania wymienionym wyzwaniom.

W odniesieniu do stwierdzonych problemów oraz nakreślonych prognoz, określono cele i kierunki działań krótkoterminowe na lata 2009-2011 oraz długoterminowe na okres do 2015 r. Obejmują one różne dziedziny, dla których określono cele krótko- i długookresowe. Dla całego systemu gospodarki odpadami (dla poszczególnych grup odpadów wyznaczono cele o większym stopniu szczegółowości) przedstawiają się one następująco:

Cele główne:

Zgodnie z aktualizacją WPGO dla woj. śląskiego przyjęto następujące cele główne:

1. minimalizacja ilości wytwarzanych odpadów,
2. zwiększenie udziału odzysku (wdrożenie odzysku energii z odpadów, zgodnego z zasadami ochrony środowiska),
3. prowadzenie, zgodnego z wymogami ochrony środowiska, systemu odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
4. zmniejszenie ilości odpadów kierowanych na składowiska, w tym szczególnie odpadów ulegających biodegradacji, wielkogabarytowych i niebezpiecznych,
5. zamknięcie do końca 2009 r. składowisk nie spełniających odpowiednich wymagań,
6. wyeliminowanie procedur nielegalnego składowania i zagospodarowania odpadów,

7. optymalne wykorzystanie pojemności istniejących składowisk spełniających wymagania w celu maksymalnego wydłużenia okresu ich eksploatacji,
8. zapewnienie niezbędnej ilości instalacji do odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
9. zapewnienie wiarygodnego i obszernego monitoringu pozwalającego na diagnozowanie potrzeb w zakresie gospodarowania odpadami w gminie,
10. zwiększenie działań kontrolnych i skuteczna egzekucja prawa.

Cele krótkoterminowe do roku 2010 i długoterminowe do roku 2015:

- 100% mieszkańców objętych odbiorem odpadów komunalnych.
- Zapewnienie wszystkim mieszkańcom gminy możliwości selektywnego zbierania odpadów.
- Zmniejszenie ilości odpadów komunalnych ulegających biodegradacji kierowanych do składowania.
- Uzyskanie znaczących efektów w selektywnym zbieraniu odpadów:
 - niebezpiecznych (tabela nr 6.1.1),
 - wielkogabarytowych (tabela nr 6.1.2), w tym wyrobów AGD i zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego,
 - przydatnych do recyklingu (tabela 6.1.3), w tym odpadów opakowaniowych, wchodzących w strumień odpadów komunalnych,
 - remontowo-budowlanych ze strumienia odpadów komunalnych do poziomu 50% ich ilości zawartych w odpadach komunalnych w roku 2010 i 80% w roku 2018.
- Ostateczne uporządkowanie do końca 2009 r. stanu składowisk odpadów innych niż niebezpieczne i obojętne, w tym zamknięcie składowisk nie spełniających wymagań lokalizacyjnych i technicznych w zakresie budowy i eksploatacji.
- Zmniejszenie ilości składowanych odpadów do poziomu 85% w stosunku do ilości odpadów wytwarzanych.
- Utworzenie organizacyjnych struktur ponadgminnych, zarządzających gospodarką odpadami komunalnymi w ramach regionalnych systemów.
- Wdrożenie i rozwój innych niż składowanie technologii zagospodarowania odpadów, w tym technologii biologicznego i termicznego przekształcania.
- Podniesienie świadomości ekologicznej społeczeństwa.

Kierunki działań

1. Zakres organizacyjno - prawny

Na kierunek ten składać się będzie:

- kontrolowanie przez gminy stanu zawieranych umów przez właścicieli nieruchomości z firmami odbierającymi odpady,
- uporządkowanie systemu zbierania i transportu odpadów komunalnych poprzez nowe zezwolenia wydane podmiotom – zgodnie z regulaminem utrzymania czystości i porządku w gminie oraz wymogami określonymi przez Radę Gminy – jakie spełniać powinny te podmioty,

- kontrolowanie przez gminę sposobów i zakresu wypełniania przez podmioty posiadające zezwolenia na odbieranie i transport odpadów – ustaleń zawartych w ww. zezwoleniach dot. Metod i miejsc prowadzenia odzysku i unieszkodliwiania odpadów,
- stworzenie i doskonalenie systemu ewidencji wytwarzanych, odzyskiwanych oraz unieszkodliwianych odpadów komunalnych poczynając od poziomu gminy.

2. Minimalizacja ilości powstających odpadów

Na kierunek ten składać się będą działania zachęcające mieszkańców gminy do redukcji ilości wytwarzanych odpadów m.in.:

- edukacja społeczna prowadzona w celu zachęcania do ograniczenia wytwarzania odpadów,
- kompostowanie przydomowe frakcji odpadów biodegradowalnych,
- zastosowanie instrumentów finansowych celem zachęcania wytwórców do ograniczania ilości wytwarzanych odpadów.

3. Aspekt techniczno - technologiczny

W celu ograniczenia składowania odpadów biodegradowalnych konieczna jest (w ramach Regionu Gospodarowania Odpadami Komunalnymi) budowa linii technologicznych służących do ich przerobu:

- kompostowni odpadów organicznych,
- linii mechaniczno – biologicznego przerobu odpadów,
- obiektu fermentacji odpadów,
- zakładu termicznego przekształcania odpadów komunalnych.

Ponadto konieczne jest:

- stworzenie odpowiednich warunków technicznych odzysku i unieszkodliwiania odpadów wielkogabarytowych, odpadów budowlanych i remontowych,
- zorganizowanie gminnych punktów zbierania odpadów niebezpiecznych wchodzących w strumień odpadów komunalnych.

4. Wdrażanie systemowych i kompleksowych rozwiązań w gospodarce odpadami.

Stworzenie międzygminnych struktur organizacyjnych dla realizacji regionalnego obiektu gospodarki odpadami komunalnymi w tym regionalnego zakładu termicznego przekształcania odpadów.

Przydział do Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi

Funkcję obiektu o charakterze regionalnym w Regionie 4 do którego należy gmina Chełm Śląski, pełni Zakład w Tychach eksploatowany przez „Master” Sp. z o.o. Planowana rozbudowa zakładu mechaniczno-biologicznego przerobu odpadów w Tychach o przepustowości ok. 100 tys. Mg, a także budowa kompostowni w Pszczynie o wydajności ok. 6,5 tys. Mg odpadów, oraz eksploatacja lokalnych obiektów (w Bieruniu) powinny zapewnić realizację kompleksowej gospodarki odpadami w Regionie 4. Zgodnie z zawartymi porozumieniami w ramach Górnośląskiego Związku Metropolitalnego – część odpadów z Regionu 4 (gmina Tychy i gminy wchodzące w skład „Master” Sp. z o.o.) może być kierowanych do planowanych instalacji termicznego przekształcania odpadów w Regionie 7. Działania te powinny zapewnić osiągnięcie wymaganego poziomu przerobu odpadów ulegających biodegradacji.

Aby zrealizować wymienione cele i kierunki oraz wymogi Aktualizacji WPGO i KPGO 2010 zaproponowano dwa rozwiązania systemowe dla gospodarki odpadami komunalnymi różniące się między sobą w warstwie technicznej, ale oparte o jedno rozwiązanie w warstwie organizacyjnej, którym jest nowy podział województwa na Regiony Gospodarki Odpadami Komunalnymi.

Określone cele i kierunki działań pozwoliły zaprojektować kształt systemu gospodarki odpadami oraz realizację szeregu zadań wykonawczych, które szczegółowo przedstawiono w harmonogramie rzeczowo – finansowym. Przedstawiono również źródła finansowania tych przedsięwzięć oraz montaż finansowy głównych przedsięwzięć. W kontekście nadzoru nad wykonywaniem dokumentu przedstawiono działania związane z zarządzaniem gospodarką odpadami oraz monitoringiem realizacji zapisów dokumentu i skuteczności podejmowanych działań. Wskazano, że kluczowa w rozwoju i doskonaleniu systemu gospodarki odpadami jest rola administracji, zwłaszcza Wójta Gminy Chełm Śląski, który poprzez narzędzia prawne i organizacyjne ma wpływ na kształtowanie się systemu opartego o nowoczesne zasady gospodarki odpadami w gminach.

Z zaproponowanych wariantów gospodarki odpadami komunalnymi wybrano jeden, jako przewidywany do dalszej realizacji. Proponowany system zakłada wykorzystanie silnych stron województwa oraz stara się zintegrować politykę w zakresie gospodarowania odpadami z innymi dokumentami strategicznymi, w tym z koncepcją rozwoju zrównoważonego, rozwoju energetyki odnawialnej, wykorzystania potencjału przemysłowego regionu. Propozycja ta opiera się na następujących podstawowych elementach:

- powołaniu, wspólnie z innymi gminami, regionu gospodarki odpadami komunalnymi (RGOK) i prowadzeniu w nim efektywnego odbierania, zbierania i rozdziału strumienia odpadów na poszczególne frakcje (surowce wtórne, odpady ulegające biodegradacji, balast);
- w ramach RGOK: maksymalizacji odzysku energii poprzez produkcję paliwa alternatywnego i biogazu z konwersją do energii;
- odzysku energetycznym paliwa alternatywnego w instalacjach przygotowanych do korzystania z paliwa alternatywnego, mając na uwadze ich korzystne położenie.

Wariant ten przedstawia się następująco:

Proponowany system zakłada wykorzystanie silnych stron regionu oraz stara się zintegrować politykę w zakresie gospodarowania odpadami z innymi dokumentami strategicznymi. Zgodnie z zapisem KOGO 2010 plan wojewódzki określa regiony (zespoły gmin), w których prowadzona będzie wspólna gospodarka odpadami komunalnymi i funkcjonować będą regionalne obiekty. Dla związków międzygminnych na okres 2008-2013 wyznaczono zadania tworzenia regionalnych systemów gospodarki odpadami.

Dla każdego RGOK wyznaczone zostały wymagane poziomy odzysku lub unieszkodliwiania poszczególnych strumieni odpadów. Równocześnie dla każdego Regionu określono aktualną moc przerobową instalacji odzysku i unieszkodliwiania odpadów. WPGO podaje także zalecenia dotyczące technologii oraz zdolności przerobowych instalacji przerobu odpadów, które pozwolą na realizację ustawowych poziomów redukcji składowania odpadów ulegających biodegradacji.

Funkcję obiektu o charakterze regionalnym w Regionie, 4 do którego należy gmina Chełm Śląski, pełni Zakład w Tychach eksploatowany przez „Master” Sp. z o.o. Planowana rozbudowa zakładu mechaniczno-biologicznego przerobu odpadów w tychach o przepustowości ok. 100 tys. Mg, a także

budowa kompostowni w Pszczynie wydajności ok. 6,5 tys. Mg odpadów, oraz eksploatacja lokalnych obiektów (w Bieruniu) powinny zapewnić realizację kompleksowej gospodarki odpadami w Regionie 4. Zgodnie z zawartymi porozumieniami w ramach Górnośląskiego Związku Metropolitalnego – część odpadów z Regionu 4 (gmina Tychy i gminy wchodzące w skład „Master” Sp. z o.o.) może być kierowanych do planowanych instalacji termicznego przekształcania odpadów w Regionie 7. Działania te powinny zapewnić osiągnięcie wymaganego poziomu przerobu odpadów ulegających biodegradacji.

Dokonano również analizy celów, kierunków i zadań ustanowionych w dokumencie pod kątem oddziaływania na środowisko. Wykazała ona, że przewidywane rozwiązania są zgodne z celami strategicznymi wynikającymi z dokumentów wyższego szczebla oraz przyczyniają się do ich realizacji. Uznano, iż zidentyfikowane problemy środowiskowe na terenie gminy znajdują rozwiązanie w ramach zaproponowanych w PGO zadań do realizacji. Sytuacja, w której PGO nie zostanie wdrożony, prowadzić będzie do nasilenia problemów związanych z gospodarką odpadami i ochroną środowiska.

Przewodniczący Rady
Jan Ochmański